

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Sim. 480.

5309

Մ Յ Ո Յ Յ
1877

Almanach 1877
par A. S. Jacobianus.
Environ
chez Zoraria Jacobianus.

ԻՐԻՍՏՈՒԻ
4th May . . . 3984
ութեան Արդիս
= 1326

Ե՛ «ԾԱՂԻԿ ԸՆՏԱՆՆԵՆՑ»

Յաւելաժողբ:

Հանդերձ Գուշակութեանք Օրոյ:

Երեւոյ Տար:

Խմբագիր և Հրատարակիչ

Ա. Ս. ԳՈՒԼԱՐԻՆՆԵՑ.

ИСТОРИЯ

Востоковеден

ԵՐԵՎԱՆ

1877

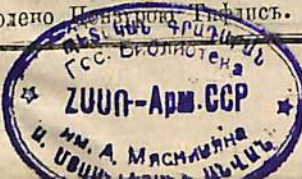
Ի Տպ. Գուշակայ Գ. Յանգեանց:

ՀԱՄԼՈՑՏՈՒԹԻՒՆԻ

Բշ . . .	Երկուշաբթի:	Ս . . .	Սուբբ:
Գշ . . .	Երեքշաբթի:	Վրդ . . .	Վարագայ:
Դշ . . .	Չորեքշաբթի:	Խչ . . .	Խաչի:
Եշ . . .	Հինգշաբթի:	Յիս . . .	Յիսնակի:
Ուր . . .	Ուրբաթ:	Օն. ը . . .	Օնունդ լուն:
Շբ . . .	Շարաթ:	Լր. ը . . .	Լրումն լունի:
Վիր . . .	Վիրակի:	Ըձ . . .	Ըռաջի ձայն:
Օճնդ . . .	Օճնդեան:	Եկ . . .	Եռաջի կողմ:
Հարց . . .	Հարց:	Բձ . . .	Երկրորդ ձայն:
Եպշ . . .	Եպաշխարութ:	Բկ . . .	Եւագ կողմ:
Հնդ . . .	Հանդստեան:	Գձ . . .	Երրորդ ձայն:
Օրհ . . .	Օրհնութիւն:	Գկ . . .	Վառ:
Մկ . . .	Մանկունք:	Դձ . . .	Չորրորդ ձայն:
Հմբ . . .	Համբարձի:	Դկ . . .	Վերջ:
Յերե . . .	Յերեկոյեան:	Եռաջ . . .	Եռաջաւորաց:
Շկն . . .	Շարական:	Ստե . . .	Ստեղի:
Եղջ . . .	Եղջմի:	Մ . . .	Մեծի:
Մեծ . . .	Մեծացուցէ:	Հեա . . .	Հեաւակ:
Պհ . . .	Պահոց:	Հողե . . .	Հողեղալուտ:
Պք . . .	Պաք:	Նախ . . .	Նախատօնակ:
Սար . . .	Սարօքն:	Բարեկ . . .	Բարեկենդան:
Յին . . .	Յինանց:	Յար . . .	Յարութեան:
Վար . . .	Վարդափառ:	Եաա . . .	Եստուածածնի:
Վեր . . .	Վերափոխման:	Ո . . .	Ուսաց:
Խչից . . .	Խչիերաց:		50226-ահ

Дозволено в печать 30 Июля 1876 года.

36039-66

Ի ԹՈՒՆԿՆԵՒՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1877.

365 օր:
 ԵՒ ՏՕՄԵՐԻ Ե.Չ.ԳԻՍ ՀԵՅՈՅ

ՈՅԻ.Չ = 1326

Գիր տարւոյն է	Չ.
Եօթներակն է	Չ.
Վերագիրն է	ԻՅ.
Խննետաձևերակն է	14
Տանուտէրն է	Խոյն:

Սկսեալ ի բուն բարեկենդանէ, բուն ձայնքն աձ.
 բձ. գձ. դձ. պատկանումէ Չախակողմեան դասին:

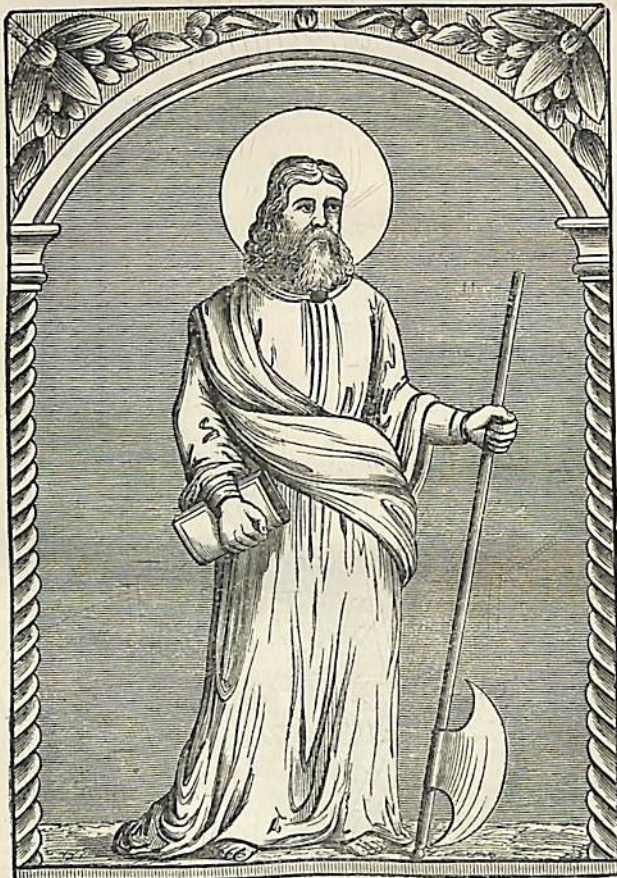
ՏԵՐՈՒՆՅ ՉՈՐՍ ԵՂԱՆԵԱՆԵՆԲԸ

Ըստ նոր Տօմարի Ըստ հին Տօմարի:

Գարնանամուտ. օր ու գիշեր	Մարտի	20
Հաւասար Մարտի	9	
Եմառնամուտ. երկարումէ օր	Յունիսի	19
ըր	10	
Եշնանամուտ. օր ու գիշեր	Սեպտեմբերի	18
Հաւասար. Սեպտեմբերի	11	
Չմեռնամուտ. երկարումէ գիշերը.	Ղեկտեմբերի	18
Ղեկտեմբերի	10	

ՇԱԲԴԱԿԵՆ ՏՕՆԻՔ ԵՒ ՄԻՎՈՅԻՐ
ՆՈՅԻՆ:

Օր Ծննդեան և Մկրտութեան	
ՏԵՆՈՒՆ	Հինգշաբթի:
Միջոց ուտիք	1 Շաբաթ 4 օր:
Բարեկենդան Առաջաւորաց	Յունվարի . 16:
Բուն բարեկենդան	Փետրվարի . 6:
Օր Տեանընդոջ երկուշաբ	Փետրվ . . 14:
ՕՒՏԻՎ	Մարտի . 27:
Օր Աւետման Չորեքշաբթի	Ապրիլ . 7:
Երեման Խաչ	” . 24:
Համբարձումն	Մայիսի . 5:
Հոգեգալուստ	” . 15:
Բարեկ. Ս. Գրիգորի	Յունիսի . 5:
Վարդավառ	Յուլիսի . 3:
Միջոց ուտիք	5 շաբաթ:
Աստուածածին	Օգոստ . 14:
Միջոց ուտիք	3 Շաբաթ:
Խաչվերաց	Սեպտեմբ . 12:
Բարեկենդան Վարդ. Խաչ	” . 18:
Միջոց ուտիք	8 Շաբ
Գիւտ Խաչ	Հոկտեմբ . 23:
Բարեկենդան Յիսնակաց	Նոյեմբ . 20:
Բարեկ. Ս. Յակոբայ պահոց Դեկտեմբ	11:
Միջոց ուտիք	1 Շաբ. 6 օր:
Օր բարեկ. Ծննդ. և Յայտնութեան. Հինգշաբթի	Դեկտեմբ . 20:

Նախնին Լուսաւորիչն Հայաստանեայց
 Սուրբն Թ. Ե. Գ. Է. ՈՍ Եռաքեալ
 Հրատ. Ե. Գուլամբերտնայի. 1877 Ը.

ՆՈՐ ՏՍՐԻՆ.

Դիմանալու

Նոր ասպարէզ եւ բանուճեմ,
 Հայ որերոց առաջին՝
 Նոր բուրաստան նուիրուճեմ,
 Խոհեմ աղնիւ Հայ խմբին։
 Իմ բուրաստանս շատ ծաղիկուք կան, —
 Վարդ, մանուշակ և Նարգէս
 Ծիրանեգոյն աղնիւ շուշան,
 Որք բուրուճեն հոտ պէս պէս։
 Դռներ ունիմ եւ տասներկու,
 Իմ ճանապարհս ընդարձակ, —
 Ուր մարդիկ թիւն միշտ զըօնու՛.
 Եսմիջապէս — համարձակ։
 Երգէն բացվում նայնպէս զըներ,
 Հրուէր կարգամ սիրալիր,
 Թող մուտ գործեն մաքուր սրտեր —
 Երկտեւ մանկուք անխօր։
 Ոհ հրապուրուած շատերն յիմոյ՝
 Ետեղութեամբ շատանան.
 Թողած ուզորդ ուղին անկոծ,
 Նոր ասպարէզ մը բանան։
 Ոմանք տխուր ձեռն երեսին,
 Երցունք աչքից թափելով՝
 Ոմանք ուրախ վեհ սիրալին.
 Երգեն և ծափս զարներով։

Ոմանք խնդան արդիւնաւոր,
Իւրեանց վաստկած շահերով՝

Ոմանք մղձկին անվերջաւոր,

Դատարկ — անգործ շրջելով:

Ոմանք քնած բժոռ աչքով,

Չեն լուճ՝ ձայն զանգակի.

Ոմանք արթուն անձնագորով,

Դիմեն յաղօթս ցանկալի:

Հայ մարդ, վերկաց, շորերդ հաքիր, —

Մտիր իմ տուն նորոգուած.

Նոր ջանք, նոր ոյժ սրտուճի սեղմիր,

Մի կաց այդպէս յամառուած:

Քանի բաց է գոիր ընկեր,

Չեռք, ձեռքի տուր գնա շուտ՝

Ճղիւր հնոտ այն մուրհակներ,

Տուր հաշտութիւն անզայրոյթ:

Թէպէտ բաց է իմ ձանապարհ,

Միշտ երկսեռի մարդկութեան.

Բայց փակուած է նոցա համար,

Որք չունին սիրտ սրբութեան:

Վատ, թունալի մաղձոտ սրտեր,

Չեն ինձ նոքա արժանի.

Եսական գարշ — չար գողոզներ,

Միշտ աքտորուած ինձանից:

Ոհ չն կարող իմ տուն մանել,

Վեստ Սարգիսներ, Սուրմակներ.

Ետուածուրաց անօրէն Բէ՛լ:

Ենկրօն մելի մարդիկներ:

Հեռու, հեռու նախանձութիւն,

Չէ իմ տուն քեզ զբօսարան.

Հեռու, հեռու ազիտութիւն,

Իսկապէս մայր չարութեան:

Թող ինձ մօտ դան բարեաց պատճառք,

Ետուած, ընկեր, սիրողներ.

Ես սիրումեմ ուսումնավառք,

Մայր դիտութեան յարգողներ:

Վահան Կահան, Տէր Յովհաննէսեան:

Ի 1 Յունվարի 1877 ամի.

Եւրեան.

Ի Կաղաթաճան Մորդ:

ԳՈՒՇ ԵՎՈՒԹԻՒՆԻ Բ ՕՊՈՅ

ԸՄՄ ԲԲԻԻՄ

Գարունը:	}	Յուրտ և փաստաւոր հողային պտղոց:
Եմարը:		Հողմաբեր և չափազանց անձրեային:
Եշունը:		Խոնաւ հանդերձ փոփոխական հողմով:
Չեւորը:		Չափազանց խիստ և մեծ, վերջերուճր սառնամանիք:

ՅՈՒՆԱԼԱՐ

Յ	Օ	Օ	Օ
		լուսոյ. սար:	
զկ	14	Ուր. պհ: չըյ՝ չնդ. ախ. Գոհաբանեմք: Յերեկ. Եսխատօնակ. Երեզականն. սար:	ե 10
զձ	15	Շբ. Տօն Ծննդ. սրբոյն Յովհաննու Կարապետին: Օրհ՝ ախ. Երեզական. սար: չանդիստար ուխտ՝ Ս. Յովհաննէս Եկեղեցոյն Երեւոնոյ:	զ 11
զկ	16	† Կիր. Բարեկենդան Եռաջաւորաց պահոց: չըյ՝ զձ. Ծաղու մն միածնի: (դեւ Օրացոյցիս 11 Ծաղիկ Բնասնեաց՝ 11 Յաւելլաւած):	է 12
աձ	17	Բշ. ո. օր պհ. Եռաջ: չըյ՝ Եպղ. աձ. աղց. Փառաւորեալ յաւիտ:	ը 13
ախ	18	Գշ. ք. օր պհ. Եռաջ: չըյ՝ Եպղ. բձ. աղց. Որ ապրեցուցեր:	թ 14
բձ	19	Գշ. 4. օր պհ. Եռաջ: չըյ՝ Եպղ. բձ. աղց. Որ ահաւոր քոյով: Լր. լս:	ժ 15
բկ	20	Եշ. ր. օր պհ. Եռաջ: չըյ՝ Եպղ. բկ. աղց. չարցն մերոց:	ժա 16
զձ	21	Ուր. ե. օր պհ. Եռաջ: Յիշատակ Յօնանու մարգարէին: Օրհ՝ Եպղ. ի ձայնէն: չըյ՝ զկ. ստե. Որ զանձառելի. սար: Մեձ՝ Մարգարէն ի փորոյ կհա:	ժբ 17

ՅՈՒՆԱԼԱՐ

Յ	Օ	Օ	Օ
զկ	22	Շբ. Սրբոցն Սարգսի զօրավարին և որբւոյ նորա Մարտիրոսին և չորեքաասան զինուորացն: Օրհ՝ ախ. Եմնասուրբ Երրորդութեան: չըյ՝ զկ. Օխուորութիւնք: Մի՝ աձ. Օխուարն Քրիստոսի: չանդիստար ուխտ՝ Ս. Սարգիս Եկեղեցոյն Երեւոնոյ:	ժգ 18
զձ	23	† Կիր. չըյ՝ զկ. Փառաւորելով: Մեձ. զձ. Ուրախացիր Եստուածածին:	ժդ 19
զկ	24	Բշ. Սրբոց Ետովեանց զօրավարացն: Օրհ՝ Մրտ: չըյ՝ զկ. Օխուորութիւնք: Մի՝ և չճ՝ աձ. Եղաչեմք զքեզ:	ժե 20
աձ	25	Գշ. Սրբոց Սուքիասեանց վկայիցն: Օրհ՝ և չըյ՝ Մրտ: Մի՝ և չճ՝ բձ. Ստուգութեամբ: (դեւ 1876 լ. Օրաց. 2 Յաւելլաւած): Ու. ո. Գրեգորի Եստուածաբանին:	ժզ 21
ախ	26	Գշ. պ: չըյ. չնդ. զձ. Օրհնեմք զքե: ժէ 22	
բձ	27	Եշ. Սրբոց Ոսկեանց քահանայից: Օրհ՝ և չըյ՝ Մրտ: Մի՝ և չճ՝ զձ. Ողբ արժանաւորեցայք: (դեւ 1876 լ. Օրացոյցիս 2 Յաւելլաւած): Ու. Փոխարար լինն նշխարացն ու Յօնանու Ուկեբերտին:	ժը 23
բկ	28	Ուր. պ: չըյ՝ չնդ. զկ. Բանդ Եստուած: ժլ 24	
զձ	29	Շբ. Սրբոյն Իասահայ Պարթևի ի	ժն 25

ՅՈՒՆՎԱՆԻ Լ ԳԵՏՐՎԱՆԻ

ՅՈՒՆՎԱՆԻ Լ ԳԵՏՐՎԱՆԻ
 Նայրապետան մերոյ: Օրհ՛ դի: Երմատ
 ճշմարիտ: Նոյ՛ թոռանցն. ահ. Որ ըզ-
 լոյս Եստուածային: Մի՛ դի: Որ յար-
 ժնատոց:
 զի 30 † Ար. Նոյ՛ դի: Որ յահեղակերպ: Խա 26
 Մե՛ժ՛ Եստուածածին մայր:
 զձ 31 Բշ. Արքոցն Մարիոսի եպիսկոպոսին, Խբ 27
 Պիոնի քահանային, Արևրդե և Բե-
 նիամսի տարիաւազացն, և սրբոց վը-
 կայիցն Երզնմեհի, Արևիզանայ և
 Սայենի: Օրհ՛ և Նոյ՛ Մրտ:

ՓԵՏՐՎԱՆ

28 Մեհեկան Օր.

զի 1 Գշ. Արքոց Գ Լեւոնեանց քահանա- Խգ 28
 յիցն: Օրհ՛ դձ. Որ յառաջադոյն: Նոյ՛
 դի. Որ անդադար: Մե՛ժ՛ Եստուած-
 տայն ար: Մի՛ դի: Ենձառելի: Նի՛ժ՛
 բձ. Երզնմեհ ձեզ: (տե՛ս 1876 թ. Օրո-
 յոյն 3 Յառեյուած): *

ՓԵՏՐՎԱՆ

աձ 2 Գշ. պհ: Նոյ՛ Նոյ՛ դի. Որ փառօք Խդ 29
 Նօր: Ո. Տե՛սնննրառառ:
 աղ 3 Եշ. Արքոց Ա արդանանց զօրավարացն, Խե 30
 մերոց հազար երեսուն և վեց վկայիցն,
 ոչք կատարեցան ի մեժ պատերազմին:
 Օրհ՛ դի. Երրահարաշ. կեց և Օան-
 ձառելին: Նոյ՛ դի. Որ անդադար: Մի՛
 դի. ստե. Երիացեալք: Յեշապոհ ձեռ-
 լոյ: (տե՛ս 1876 թ. Օրոյոյն 3 Յառե-
 յուած): Ծձ. լւ: Ո. . Սեյեմի ծեր:
 բձ 4 Ուր. պհ: Օրհ՛ Նոյ՛ դի. Յաւիտենից Խգ 1
 Եստուած:
 բղ 5 Եբ. Արքոցն Կոստանդնուպօղոյ Ս. ժո- Խե 2
 ղովոյն հարիւր յիսուն Նայրապետացն:
 Օրհ՛ դձ. Եստուած սրբոց Նայրապետացն.
 սոյ: Մի՛ դձ. Ով հրաշա: Նի՛ժ՛ դի. Բանն
 որ ընդ հօր: Ծա՛ծիէն զտեղան:
 զի 6 † Ար. Բուն բարեկենդան: Օրհ՛ դի. Խը 3
 Բանն որ ընդ հօր. սոյ: Ե՛ս Ո:
 աձ 7 Բշ. . օր մեժի պհ: Նոյ՛ ապշ. աձ. Որ Խը 4
 հայիս քաղցրութեամբ:
 աղ 8 Գշ. Բ. օր մ. պհ: Նոյ՛ աձ. Որ համադոյ: Լ 5
 բձ 9 Գշ. Գ. օր մ. պհ: Նոյ՛ աձ. Որ յամե- Խ 6
 նայնի ես կար: Սեյեմի Տէր. ամենա-

ՓԵՏՐՎԱՐ

Յ	Ն	Օ.Վ.Ս.	Օ.
	կայի, և զարեւոզայեց շարականացն : Մեհեհան :		
բկ	10 Եջ. Կ. օր մ. պհ : Հրջ' աձ. Բարերա- նեալ ես :	բ	7
դձ	11 Ուր. Ե. օր մ. պհ : Հրջ' աձ. Բարերա- նեալ ես ի յաւիտ :	դ	8
դկ	12 Շբ. Կ. օր մ. պհ : Սրբոյն Թեոզորոսի զօրավարին : Օրհ' միտ : Հրջ' զկ. Օջի- նուորութիւնք : Մէ' դձ. Որ ընտրեցեր ի սկզբ : Հրջ' դձ. Որ զօրէնս սրբ :	դ	9
դձ	13 † Ար. Բ. Քառասնորդական պհ : Օրհ' դձ. Որ զօրէնս. սար : Հրջ' աձ. Մարտ նացեալդ ի կու : Իսկ զպընս տես ըստ խրատոյ Տօնացոյցին :	ե	10
դկ	14 † Բշ. ՏԵՆՈՒՆԻՆԻՆՈՒՄ : Օհ' դձ. Այսօր անսկզբնական : Հրջ' զկ. Այսօր ի տաճարն. (երկունս ի միասին) :	զ	11
աձ	15 Գշ. Բ. օր մ. պհ : Հրջ' ալ. Որ խոնար :	է	12
ակ	16 Գշ. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' ալ. Աստուած հարցն մերոց :	ը	13
բձ	17 Եջ. ժ. օր մ. պհ : Հրջ' ալ. Օրհնեալ և փառաւորեալ :	թ	14
բկ	18 Ուր. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' ալ. Անձառ էութիւն : Լր. լւ. *	ժ	15

ՅԱՄՓԵՏՐՎԱՐ

Յ	Ն	Օ.Վ.Ս.	Օ.
դձ	19 Շբ. ձ. օր մ. պհ : Սրբոյն Աւարդի Ե- րուսաղէմայ Հայրապետին , և միւս Աւարդի եպիսկոպոսին և մօրն նորա Աննայի : Օրհ' միտ : Հրջ' դձ. Որք հա- ղորդեցան : Մէ' դձ. Մանկունք նոր սի- նի : Հրջ' զկ. Օրհնեմք զքեզ :	ժ	16
դկ	20 † Ար. Գ. Քառասնորդական պհ : ժբ Աստուային : Օրհ. զկ. Օրհնեմք զքեզ. սար :	ժբ	17
դձ	21 Բշ. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' բձ. Օրհնեալ ժդ Տէր Աստուած :	ժդ	18
դկ	22 Գշ. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' բձ. Ուղեղ են ժդ ճանապարհք քո :	ժդ	19
աձ	23 Գշ. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' բձ. Որ հարցն ժե մերոց :	ժե	20
ակ	24 Եջ. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' բկ. Մանկուն- քն զերեալք :	ժդ	21
բձ	25 Ուր. ձ. օր մ. պհ : Հրջ' բկ. ստե. ժէ Աստուած հօր :	ժէ	22
բկ	26 Շբ. ի. օր մ. պհ : Սրբոյն Յօհաննու ժբ Երուսաղէմայ Հայրապետին և սրբոց Հայրապետացն մերոց Յօհաննու Օձ- նեցւոյն , Յօհաննու Որոնեցւոյն և Գրիգորի Տաթևացւոյն : Օրհ' ալ. Որք	ժբ	23

ՓԵՏՐՎԱՆ Է ՄԱՐՏ

ՕՆ	գարդարեցին. սար: Մի՛ դձ. Կաննեալ	ՕՆ	
ՉԸ	Սպիտակ: Հի՛ 43. Որ արարեր զօր:	ՉԸ	24
ՉԸ	† Կիր. Գ. Քառասնորդական պէս:	ՉԸ	24
ՉԸ	Տոբեպին: Օր՛՛ դձ. Որ արարեր. սար:	Ի	25
ՉԸ	Եւ. եհ. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Փառաւոր:	Ի	25
~~			
(* Եսողանիշ օրերի համար, տես ԳՈՒՇ ԵՂՈՒԹԻՒՆՔԻ ՕԴՈՑ բաժնի մէջ Գեղտեմբերի վերջու՛մը դրած:			
ՉԸ	1 Գւ. ե4. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Փառաւորեալ է: *	Իա	26
ՉԸ	2 Գւ. ե7. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Հարցն մերոց Եստուած:	Իբ	27
աձ	3 Եւ. եհ. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Օրհնեալ էս տէր:	Իգ	28

ՄԱՐՏ

ՉԸ	աղ 4 Ուր. եչ. օր մ. պէս: Հի՛՛ դղ. Եստուած բարձրեալ:	Իդ	1
ՉԸ	բձ 5 Եր. եհ. օր մ. պէս: Սրբոց մանկանցն Քառասնից՝ որք ի Սերաստեայ կատարեցան: Օր՛՛ դղ. Եստուած ընդ անմարմնոց. սար: Հի՛՛ բղ. Որ պատուիրան:	Իե	2
ՉԸ	բղ 6 † Կիր. Ե. Քառասնորդաց պէս: Գոտեպին: Օր՛՛ բղ. Որ պատուիր. սար:	Իզ	3
ՉԸ	զձ 7 Եւ. եե. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Հարցն մերոց Եստուած:	Իէ	4
ՉԸ	զղ 8 Գւ. ը օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Հարցն մերոց Եստուած որ ի:	Իը	5
ՉԸ	դձ 9 Գւ. ըս. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Որ յամենայնի: Ո. Ս. Քառասնի մանկանցն:	Իը	6
ՉԸ	դղ 10 Եւ. ըբ. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Նշարտապէս:	Լ	7
աձ	11 Ուր. ըգ. օր մ. պէս: Հի՛՛ դձ. Տէր Եստուած: Յերեկ. Կախատուն. Եստուած զուարճացեալ. սար: Երեզ	ա	8
աղ	12 † Եր. ըդ. օր մ. պէս: Սրբոցն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոց սոսկալն չարչարանացն և մուսն ի վերայն: Օր՛՛ դղ. Եստուած զուարճացեալ. սար: Հի՛՛ դղ. Որ ի հօրէ. սար: Մանուկեալ:	բ	9

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

 Гос. Библиотека

 ЗУУН-Ару ССР

 36039-66

ՄԱՐՏ

ՅԵ	ՕԵ		ՕԵ	ՕԵ
		առցն Աբրահամու: շ՛ք՝ բձ. Ար զևոր-		
		հուրդ: Բայ պատարագ: (պէս Օրաց.		
		Օրաց. Բնոր. 10 Յաւել):		
բձ	13	† Ար. Օ. Բառասնորդաց պահոց:	դ	10
		Գալստեան: Օր՛ բձ. Ար զևորհուրդ. սար:		
բզ	14	Բշ. ը. օր մ. պհ: շ՛ք՝ զկ. Աստուած	դ	11
		հարցն մերոց:		
դձ	15	Գշ. ք. օր մ. պհ: շ՛ք՝ զկ. շարցն մե:	ե	12
դզ	16	Գշ. ը. օր մ. պհ: շ՛ք՝ զկ. Օրհնեալ	դ	13
		Տէր Աստուած:		
դձ	17	Եշ. ը. օր մ. պհ: շ՛ք՝ զկ. Օրհնեալ	է	14
		ես Տէր: Ռ. Ս Աշխատար:		
դզ	18	Ար. Ե. օր մ. պհ: շ՛ք՝ զկ. Օրհնեալ	ը	15
		ես Տէր:		
աձ	19	Շ. բ. օր մ. պհ. Յիշատակ յարու-	թ	16
		թեանն Ղազարու: Օր՛ աձ. Այսօր		
		զորդ. սար: Մի՛ զկ. ստե. Յիսուս միա-		
		ծին: շ՛ք՝ աձ. Ար վերօրհնիս: Այսօր		
		սկիզբն է հանդստեան շարականաց: *		
ազ	20	† Ար. ՕԵԳԱԵՕԵԲԵԳ. շեան	ժ	17
		Շ կն. դձ. Թագաւոր դո: Օր՛. աձ.		
		Ար վերօրհ. սար: շ՛ք՝ զկ. Ար ի քրօ-		
		բէախն: (չորն ի միասին) Գաւաթայէ:		
		Ռ. Խո: ք		

ՄԱՐՏ

ՅԵ	ՕԵ		ՕԵ	ՕԵ
բձ	21	Ար. Բշ. Օր՛ բձ. Անեղն ի հօրե.	ժ	18
		սար: շ՛ք՝ բձ. Ար յանեկց:		
բզ	22	Ա. Գշ. Յիշատակ տասն կուսանաց:	ժ	19
		Օր՛. բզ. Իմաստուն կուսանքն. սար:		
		շ՛ք՝ բձ. Շորհեա մեղ:		
դձ	23	Ա. Գշ. Օր՛ դձ. Ար յաթու փա-	ժ	20
		ռաց. սար: շ՛ք՝ դձ. Նոր սքանկելիք:		
դզ	24	† Ա. Եշ. Յիշատակ Ունայրային:	ժ	21
		Օր՛ դձ. Ա երացողն երկն. սար: Մի՛		
		ակ. Այսօր կանգնեցաւ:		
դձ	25	Ա. Ար. Յիշատակ չարչարանաց, խա-	ժ	22
		չելութեան և թաղման ՏԵՆՈ՛Ն		
		ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈ՛ՍԻ ԲԲԻՍՏՈ՛-		
		ՍԻ ի զիշերին հսկումն է: շեան. Շ կն.		
		դձ. Այսօր ի կատարումն: Օր՛ բձ.		
		Արծաթախրութեամբ. սար: շ՛ք՝ զկ.		
		ստե. Ահայք հաւատացեալք: Այսօր ի		
		յերեկն ծանր րնելոյ հրաման ոչ քոյ, մշտն-		
		երեկնեան ժամասացութեան: Ռ. Ա-եպոստ:		
դզ	26	Ա. Շ. ք. Ճրագալոյց Օսակի: Օր՛	ժ	23
		բձ. Պարզեատուն. սար: Յերեկ. զինի		
		պատարազին Նախատ: Շ կն աձ. Այ-		
		սօր յարեաւ: Աստուած: Ռ. Գաւաթայէ		
		հրեշտակապետն:		

ԵԳՐԻԿ

	ալ. Յարուցեալ Տէրն:	
բձ 6	ԴՂ. ժռ. օր Յին: Օրհ՛ բձ. Օրհնեա- իե 4 ցուք զՏէր: Հրո՛ ալ. Եսկիզըն բանդ: Հմբ՛ բձ. Եկին ի գերեզ: Յերե. նախ: Հ կն՛ ալ. Խորհուրդն անձառ. սար:	
բկ 7	† ԵՂ. ժք. օր Յին: և ԵԿԵՏՈՒՄՆ ԵՐ 5 է Սրբոյ Եստուածածնի: Օրհ՛ ալ. Խորհուրդն անձառ. սար: Իսկ դայան ըստ Եղատոյ Տօնացուցին:	
գձ 8	Ուր. ժգ. օր Յին: Օրհ՛ գձ. Օգնա- իե 6 կան ընդունելի: Հրո՛ ալ. Ենեզանկեղ Եստուած: Հմբ՛ գձ. Եյսօր յարութ:	
դԿ 9	Շ բ. ժդ. օր Յին: Օրհ՛ դԿ. Երգեցէք Լ 7 Տեառն: Հրո՛ բձ. Որ յերկնից իջեր: Հմբ՛ դձ. Թագաւոր զարդ: (Օւշորս Շ կնն՛ ևս ասել):	
գձ 10	† Աիր. Գ. Եշխորհաճարտն՝ Կնուշ Ար- ա 8 բաշէ: Օրհ՛ դձ. Օրհնեացուք զՏէր: Հրո՛ գձ. Երկրպագեմք. սար: Հմբ՛ գձ. Փառաբանակից. և Կանանցն: Ե՛նչան:	
դԿ 11	ԲՂ. ժդ. օր Յին: Օրհ՛ դԿ. Յաղթա- բ 9 կան: Հրո՛ բձ. Ենասպնակն: Հմբ՛ դԿ. ԵՂ Տրեշտակն:	
աձ 12	ԳՂ. ժե. օր Յին: Օրհ՛ աձ. Երդես- գ 10	

ԵԳՐԻԿ

	ցուք: Հրո՛ բձ. Որ Թագաւորդ Կն:	
ալ 13	Հմբ՛ աձ. Բնդ կանայն իւզար: 9 ԴՂ. ժռ. օր Յին: Օրհ՛ ալ. Երգեցէք Գ 11 Տեառն: Հրո՛ բձ. Եյսօր բեռեւոր: Հմբ՛ ալ. Սքանչելի Տրեշտակն:	
բձ 14	ԵՂ. ժբ. օր Յին: Օրհ՛ բձ. Օրհնեա- ե 12 ցուք զՏէր: Հրո՛ բձ. Որ զԹացար ի ա: Հմբ՛ բձ. Չայն աւետ: Ենասպն:	
բկ 15	Ուր. ե. օր Յին: Օրհ՛ բկ. Փարսօն: զ 13 Հրո՛ բձ. Որ զարգարեալ: Հմբ՛ բկ. Եստուածեան սուրբ:	
գձ 16	Շ բ. իս. օր Յին: Օրհ՛ գձ. Օգնա- է 14 կան: Հրո՛ բկ. Որ յերկնային: Հմբ՛ աձ. Որ վերօրհնիս:	
դԿ 17	† Աիր. Դ. Կարծիք Արարէ: Օրհ՛ դԿ. բ 15 Երգեցէք Տեառն: Հրո՛ բկ. Եսկիզըն Եստուած: Հմբ՛ դԿ. զԵստուածային զգերեզ: *	
գձ 18	ԲՂ. եգ. օր Յին: Օրհ՛ գձ. Օրհնեա- թ 16 ցուք զՏէր: Հրո՛ բկ. Որ զԾառայի: Հմբ՛ գձ. Որ ի վերդ ես: *	
դԿ 19	ԳՂ. եռ. օր Յին: Օրհ՛ դԿ. Յաղթա- ժ 17 կան: Հրո՛ բկ. Որ էիր յառաջ: Հմբ՛ դԿ. Հրեշտակայն դասք: *	

ԵԳՐԻՒ

աձ 20	Գշ. ի. օր Յին: Օրհ՝ աձ. Երգես- ժ 18 ցուք: չրջ՝ բկ. Կամաւորութեամբ: չմբ՝ աձ. Որ անձառ էութեամբ:
աղ 21	Եշ. եշ. օր Յին: Օրհ՝ աղ. Երգեցէք ժբ 19 Տեառն: չրջ՝ դձ. Փառաւորեմք: չմբ՝ աղ. չրաշարի գարութիւն:
բձ 22	Ուր. իե. օր Յին: Օրհ՝ բձ. Օրհնեա- ժգ 20 ցուք: չրջ՝ դձ. Փառաւորեալ որդի: չմբ՝ բձ. Եսօր զուարճացան: Սքան- չելի կանայքն. և Կանխելով:
բկ 23	Շբ. եր. օր Յին: Օրհ՝ բկ. Փարաւօն: ժդ 21 չրջ՝ դձ. Որ յախանկից: չմբ՝ դձ. Թագաւոր գոյ: Ո. Գեորգայ զօրաւոր:
դձ 24	† Կիր. Ե. Տօն Երեւանն սրբոյ խա- ժե 22 չին: Օրհ՝ դձ. Օգնական: չրջ՝ դձ. Եսօր ընդ ամպս: Մեծ. դձ. Մայր բուսոյ. սար: չմբ՝ դձ. Փառաւորեալ է: և Ի ձայն ահեղ:
դղ 25	Եշ. շ. օր Յին: Օրհ՝ դղ. Երգեցէք: ժզ 23 չրջ՝ դձ. Կամաւորութեամբ: չմբ՝ դղ. Բզբո յարու. և Եւեալ և մեր:
դձ 26	Գշ. լու. օր Յին: Օրհ՝ դձ. Օրհնեա- ժէ 24 ցուք զՏէր: չրջ՝ դձ. Երարիչ: չմբ՝ դձ. Օ. յարութիւն Ետուածորդ: Փա-

ԵԳՐԻՒ և ՄԱՅԻՍ

դղ 27	աւորեալ. և Օ. անձառեղի: ճ 25 Գշ. շբ. օր Յին: Օրհ՝ դղ. Յաղթա- ժբ կան: չրջ՝ դղ. Եւձառեղի չմբ՝ դղ. Փառք յարութեան. Յարուցեալ է. Փառքք Քրիստոսի. և Իւղարեղից:
աձ 28	Եշ. շգ. օր Յին: Օրհ՝ աձ. Երգեսցուք: ժբ 26 չրջ՝ դղ. Կախարհախտան: չմբ՝ աձ. Սոսկալի տես. և Փայլակնաձև:
աղ 29	Ուր. լր. օր Յին: Օրհ՝ աղ. Երգեցէք ի 27 Տեառն: չրջ՝ դղ. Եսօր զինաւ: չմբ՝ աղ. Երգեսցուք քեզ. և Կանխեցին:
բձ 30	Շբ. ի. օր Յին: Օրհ՝ բձ. Օրհնեա- իա 28 ցուք զՏէր: չրջ՝ դձ. Որ եկիր: չմբ՝ աձ. Որ վերօրհ: Ո. Յանգայ սաստիչայն:

ՄԱՅԻՍ
31 Մարտի 31 Օր.

բկ 1	† Կիր. Օ. Օրհ՝ բկ. Փարաւօն: չրջ՝ իբ 29 դձ. Որ բարեբանեալ: չմբ՝ բկ. Կան- խեցին. Օ. յարու. և Օ. տիեզերական:

ՄԻՅՄԵՅԻՍ ԻՐԵՅ

Չ	Օ		Օ	Օ
զձ	2	Բշ. Է. օր Յին: Օր՛ զձ. Օղնական: իզ	1	
		Հր՛ զձ. Ար ի քառա: Հմբ՛ զձ. Հր- բաշարի, և Տուք զհառա:		
զԿ	3	Գշ. Ը. օր Յին: Օր՛ զԿ. Երգեցեք: իզ	2	
		Հր՛ զձ. Յորժամ ի խաչին: Հմբ՛ զԿ. Տեսիլ փայլակն, և Յանձառ: *		
զՁ	4	Դշ. Պ. օր Յին: Օր՛ զձ. Օրհնեա- իե	3	
		ցուք: Հր՛ զձ. Միածին որդի: Հմբ՛ զձ. Եհազին: *		
զԼ	5	Է Նշ. Խ. օր Յին: ՀԵՄԲԵՐՉՈՒ- իզ	4	
		ՄԵՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ: Հեա Ե կն. զԿ. Մեծահարա: Օր՛ զձ. Համբար- ձառ: Հր՛ զԿ. Օրհնեցի պաակ: Մեծ՛ Եստուածածին մայր: Հմբ՛ զձ. Արք անկակից և համբարձաւ Տէր: Ա. ևս:		
աՃ	6	Ա.բ. Խա. օր Յին. պհ: Օր՛ աՃ. Եր- իե	5	
		գեցուք: Հր՛ զձ. Ծաղումն միածնի: Հմբ՛ զձ. Արք անկակից, և Համբար:		
աԿ	7	Ը.բ. ԽԳ. օր Յին: Օր՛ աԿ. Երգեցեք իը	6	
		Տեառ: Հր՛ զձ. Փառսորեալ: Հմբ՛ զձ. Թաղաւոր զօրով:		
բՁ	8	Է Ար. Է. Երկրորդ ծաղկապար: Հեա. իը	7	
		Ե կն. զձ. Համբարձառ: Օր՛ զԿ. Մեծահարա: Հր՛ զԿ. Եստոր արա-		

ՄԵՅԻՄ

Չ	Օ		Օ	Օ
		ընդ. սար: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և Համբ		
		արձ:		
բԿ	9	Բշ. ԽԷ. օր Յին: Օր՛ բԿ. Փարաւօն: Լ	8	
		Հր՛ զԿ. Ար զամենազօր: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և Համբարձառ:		
զՁ	10	Գշ. ԽԸ. օր Յին: Օր՛ զձ. Օղնական: ա	9	
		Հր՛ զԿ. Եստոր ցնձան: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և Համբարձառ: Մարթի:		
զԼ	11	Դշ. ԽԹ. օր Յին. պհ: Օր՛ զԿ. Եր- բ	10	
		գեցեք Տեառ: Հր՛ զԿ. Փառաւորեալ է: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և Համբարձառ:		
զՁ	12	Եշ. ԽԿ. օր Յին: Օր՛ զձ. Օրհնեա- զ	11	
		ցուք զՏէր: Հր՛ զԿ. Ար յառաջ: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և Համբարձառ:		
զԼ	13	Ա.բ. ԽԼ. օր Յին. պհ: Օր՛ զԿ. Յաղ- զ	12	
		թական: Հր՛ զԿ. Եսկիզբն բանդ: Հմբ՛ զձ. Արք անկ, և համբարձառ:		
աՃ	14	Ը.բ. ԽԼ. օր Յին Լրումն է Յինանց: Ե	13	
		Օր՛ աՃ. Երգեցուք: Հր՛ զԿ. Ար յահեղակ: Հմբ՛ զձ. Եռաբերդ աղառ:		
աԿ	15	Է Ար. ՀԱՐԵԳՒԼԻ ԱՌՍՏ - զԵ. զ	14	
		անհարա: Հեա. զին. զձ. Համբարձառ: Օր՛ զձ. Եռաբերդ աղառ: Հր՛ աՃ. Օհոզոյն զարուան. սար: Հմբ՛ բԿ.		

ՄԼՅԻՍ

ՉՕ	Երրորդութիւն: Բարեկէն. Եղեաշնս պուհոյ: Ու. հու:	ՉՕ	
բձ 16	Բշ. ք. օր հոգե. պհ: Օրհ՛ բձ. Ենցն և նման. սար: հմբ. բկ. Եյսօր երկնայինքն:	է 15	
բկ 17	Գշ. գ. օր հոգե. պհ: Օրհ՛ բկ. Եյսօր երկնայինքն. սար: հմբ. գձ. Երեգակն արդա:	ը 16	
գձ 18	Դշ. դ. օր հոգե. պհ: Օրհ՛ գձ. Երեգակն արդա. սար: հմբ՛ գկ. Օանսկգբնաբար:	թ 17	
գկ 19	Եշ. ե. օր հոգե. պհ: Օրհ՛ գկ. Օանսկգբնաբար. սար: հմբ. դձ. Ենմահա:	ժ 18	
դձ 20	Ուր. ղ. օր հոգե. պհ: Օրհ՛ դձ. Ենմահաբար. սար: հմբ. ղկ. Իհարաշա:	ժւ 19	
դկ 21	Եք. է. օր հոգե: Օրհ՛ ղկ. Իհարաշարժ. սար: հմբ. դձ. ձոգին սուրբ:	ժբ 20	
	Ե. Տարեդարձ Օծմանն Սեհափառ Արբազնագոյն և Եստուածարեալ ձայրապետի Տ. Տ. Գեորգայ Գ. Կաթուղիկոսի ամենայն ձայոց:		
աձ 22	† Կիր. Ե. Յարութեան և յիշատակ Եղեայի մարգարէին: Օրհ՛ աձ. Եր-	ժգ 21	

ՄԼՅԻՍ

ՉՕ	գեցոք: հոյ՛ աձ. Որ եկիր: հմբ՛ աձ. Բնդ լուսանալ: Յերե. նախատ. Ենձինք նուիր. սար: Եսալ պուհ, ձայրսնի:	ՉՕ	
ալ 23	Բշ. Արբոց կուսանացն ձոփսիմեանց: Օրհ՛ ղկ. Ենձինք նուիր. սար: հոյ. ղկ. Եյսօր գանյաղթ. սար: Մի՛ ղկ. Յիշատակ Քրիստ: հմբ՛ ղկ. Ենսկիզբն: Յերե. նախատ. Ենձինք. սար:	ժդ 22	
բձ 24	Գշ. Արբոց կուսանացն Գայիանեանց: Օրհ՛ և հոյ. Մի՛ և հմբ՛ գոփսիմեանցն է: Եյսալ:	ժե 23	
բկ 25	Գշ. պհ: հոյ՛ ապշ. աձ. Որ հայիս: Յերե. նախատ. Օմարգար. սար:	ժզ 24	
գձ 26	Եշ. Արբոցն Յովհաննու Կարապետին և Եթանագինայ եպիսկոպոսին: Օրհ՛ գձ. Օմարգար. սար: հոյ՛ գձ. Օլուարձանայ. սար: Մի՛ և հմբ՛ ղկ. Մարգարէից գեր:	ժէ 25	
գկ 27	Ուր. պհ: հոյ՛ հնգ. ալ. Գոհարան: Յերե. նախատ. Ոլ երջանիկ. սար:	ժը 26	
դձ 28	† Եք. Արբոց հօրն մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչին ելի ի վերապէն: Օրհ՛ բձ. Ոլ երջանիկ. Թագաւոր յաւի. և Եյսօր դասք: հոյ՛ բձ. Որ աւաքեցեր.	ժը 27	

ՅՈՒՆԻՍ

Ձ	ՕՒ		ՕՒ	ՕՒ
աձ	7	ԳՂ. պհ: Սրբոցն Կոստանդիանոսի թա- գաւորին և մօրն նորա Հեղինայ: Օրհ. ակ. Որ զերկնաւոր: հրց. աձ. Օրհ- նեմք զքեզ. սոր: Մեծ. Երանելի: Մ: և հմբ. բկ. Ով երանելիդ:	ԻԼ	7
ակ	8	ԳՂ. պհ: ապշ. աձ. Որ յամենայնի.	Լ	8
բձ	9	ԵՂ. պհ: Սրբոցն Թէոդոտոնի Գա- ղատացւոյն, Թալելիայ բժշկին, և եօթն հուսանացն որք Մնկելիւրիա կատարե- ցան: Օրհ. մրտ. բձ. Օրհնեն զքեզ Եստ: հրց. ակ. Սուրբ Եստ: Մարգար: Ուր. պհ: հրց. հնգ. բկ. Երարիչ: Յերե. նախատ. Լերինք ամենայն:	Կ	9
բկ	10	Ուր. պհ: հրց. հնգ. բկ. Երարիչ: Յերե. նախատ. Լերինք ամենայն:	Բ	10
գձ	11	† Եբ. Գիւտ նշխարաց սրբոյն Գրի- գորի Լուսաւորչին մերոյ: Օրհ. գկ. Լերինք ամենայն: Թագաւոր յաւիտ: Եսոր դասք: հրց. բձ. Որ առաքեցեր. սոր: Մի. դձ. հրաշափառ. և Որ կո- չեցեր: հմբ. աձ. Սուրբ ես Տէր:	Գ	11
գկ	12	† Աիր. Դ. զկնի հոգե: Օրհ. գկ. Երգեցէք Տեառն: հրց. ակ. Որ եկիր ի փրկ: Մեծ. Որ զկեանքն անմա: հմբ. գկ. Յարեաւ Տէրն:	Գ	12
գձ	13	ԲՂ. Սրբոց վկայիցն Ենտոնիոսի, Թէո-	Ե	13

ՅՈՒՆԻՍ

Ձ	ՕՒ		ՕՒ	ՕՒ
		փիլոսի, Ենիքտոսի և Փոախնոսի: Օրհ. մրտ. դձ. Եսոր յիշատակ սրբոյն: հրց. բձ. Ենտիաակալ:		
գկ	14	ԳՂ. Սրբոցն Դանիէլի մարգարէին և Երկց մանկանցն: Օրհ. ակ. Որ զԵս- տուածային: հրց. ակ. Որ բարձրեալդ: Ողորմ. և Տէր երկնից. զՄարգարէիցն ասա. աձ: Մի. և հմբ. դձ. Որ զյառաջ: ԳՂ. պհ: հրց. ապշ. աձ. աղց. Եր- գէին մանկունքն:*	Գ	14
աձ	15	ԳՂ. պհ: հրց. ապշ. աձ. աղց. Եր- գէին մանկունքն:*	Է	15
ակ	16	ԵՂ. Սրբոց Թարգմանչացն մերոց Սա- հակայ և Մեսրոպբայ: Օրհ. ակ. Որք զարդարեցին. սոր: Մի. և հմբ. գձ. Եմանեալ Մովս:*	Ը	16
բձ	17	Ուր. պհ: հրց. հնգ. գձ Օրհնեմք:	Թ	17
բկ	18	Եբ. Սրբոցն Տրդատայ թագաւորին մերոյ և Եշխէն տիկնոջն, և Խոսրովի- ղիտոյն: Օրհ. ակ. Որք զերկնաւոր. սոր: Մի. և հմբ. դձ. Որ զերագոյն: Յերե. նախատ. շին. ակ. Որ նախի- մաց. սոր:	Ճ	18
գձ	19	† Աիր. Ե. զկնի հոգե: Գիւտ Տիոց ժա Ս. Եստուածածնի: Օրհ. գկ. Երգե- ցէք որդիք. սոր: հմբ. դձ. Եոր սիօն:	Ժ	19

Չ	Օ	ՅՈՒՆԻՍ	Չ	Օ
դ	20	Բշ. Սրբոյն Մայիստրատոսի և քա- աատուն և ինն վկայցն, և Առնկիա- նոսի քահանային: Օրհմրա. զկ. Այ- սօր հրեշտակաց: Հրչ. բձ. Բնդ սուրբա:	ժբ	20
դ	21	Գշ. Սրբոյն Օգոստոսի մարգարէին: Օրհմ. ակ. Ար զԱստուածային: Հրչ. աձ. Ար երկնային. սար: Մեձ. Բզքեզ երեւեալ: Մի և շէ. զձ. Ար դյառա:	ժգ	21
դ	22	Գշ. պհ: Հրչ. ապշ. աձ. Բարեբան:	ժդ	22
աձ	23	Եշ. Սրբոյն Եղիսէի մարգարէին: Օրհմ. ակ. Ար զԱստուածային: Հրչ. զձ. Ար ընդ հողեղէն: Մեձ. Ար ի բարձրութ: Մի զկ. Այսօր ցնծայ: շէ. զձ. Ար դյառաջադոյն:	ժե	23
ա	24	Աբ. պհ: Հրչ. հնգ. զկ. Բանդ Աստ:	ժզ	24
բձ	25	Ըբ. Սրբոյ երկօտաանկց առաքելոցն Քրիստոսի, և սրբոյն Պօղոսի երեք- աասան առաքելոցն: Օրհմ. զձ. Երա- նելի. սար: Մի զկ. ստե. Առաքելաբ: շէ. աձ. Սուրբ ես, և Իքէն հայց:	ժէ	25
բ	26	† Աիր. Օ. զկնի հողե: Օրհմ. բկ. Փա- րաւօն հանդ: Հրչ. ալ. Ար վասն մե: Մեձ. Եօր խորանկոյ: շէ. բկ. ԻՅ յարութեանդ: Բարեկ. Ա. արդ. պհց:	ժբ	26

Չ	Օ	ՅՈՒՆԻՍ և ՅՈՒԼԻՍ	Չ	Օ
զձ	27	Բշ. ա. օր պհ. Ա. արդ: Հրչ. ապշ. աձ. Բարեբանեալ ես ի յաւ:	ժը	27
զկ	28	Գշ. Բ. օր պհ. Ա. արդ: Հրչ. ապշ. ալ. Օանուն քո Քրիստոս:	ի	28
զձ	29	Գշ. 4. օր պհ. Ա. արդ: Հրչ. ապշ. ալ. Ար խոնարհեցար: Ա. Ս. սուրբեղոյն Պետրոսի և Պօղոսի:	իա	29
զկ	30	Եշ. Ե. օր պհ. Ա. արդ: Հրչ. ապշ. ալ. Աստուած հարցն մերոց:	իբ	1
ՅՈՒԼԻՍ ՅՈՒԼԻՍ				
աձ	1	Աբ. Է. օր պհ. Ա. արդ: Հրչ. հնգ. զձ. Ար վաւ. Ա. սուրբ. Բժշի. Արդ. և Գաթի:	իգ	2
ա	2	Ըբ. Յիշատակ Տապանակին հնոյ և տուն նորոյս Ա. Եկեղեցոյ: Օրհմ. ալ. Բզքեզ քաղաք. սար: Մի ալ. Ար ի սկզբանէ: շէ. աձ. Ար ի լե: Սուրբեղոյն:	իդ	3
բձ	3	† Աիր. Ա. Արդ. Ա. Ա. Հեռ. զկն. զձ. Յնծայ սյսօր: Օրհմ. աձ. Ար ի լե-	իե	4

ՍԼԻՅՈՒՂԻՍ

			Օ	Օ
		լինն. սար: շրջ' ակ. Օ անձառելի.		
		սար: շիջ' ղի. Եյոր ի լրինն: շիջ' րիստոսր արիստ		
		Ս. Օ օրմար Եկեղեց-ոյն		
բկ	4	† Բշ. ք. օր Ս արդ: Օրհ' բկ. Ճա- ռագայթ. սար: Մեծ' դձ. Եստուածա- ծին գերագ: Մի' և շիջ' բկ. Օրհ- նեցէք մանկ: Յիշատակ Տեւոնոյ:	իկ	5
զձ	5	Գշ. 4. օր Ս արդ: Օրհ' զձ. Եյոր որ Լնն. սար: Մեծ. Եստուածածին պայծ: Մի' և շիջ' ղի. ստե. Լ երինք ամենայն:	իե	6
զկ	6	Դշ. պհ: շրջ' սպշ. ակ. Օրհ'նեալ իը և փռաւ:		7
զձ	7	Եշ. Սրբոյն Եսայեայ մարգարէին: Օրհ' իը ակ. Որ զԵստուածային: շրջ' աձ. Որ երկնային. սար: Մեծ. Ըզքեզ երև: Մի' և շիջ' դձ. Որ զյառաջադոյն:	իը	8
զկ	8	Ուր. պհ: շրջ' հնգ. ղի. Յաւիտենից Լ Եստուած: Յերեկ. նախատ Երանե- լի սուրբ. սար:	Լ	9
աձ	9	† Ըբ. Սրբոյն Թաղէոսի Եռաքելոյն ա մերոյ և Սանդխաոյ կուսին: Օրհ' զձ. Երանելի սուրբ. սար: Թաղաւոր յաւ:	ա	10

ՅՈՒՂԻՍ

			Օ	Օ
		Եյոր դար: Մեծ. աձ. Որ զբանն		
		Եստ: Մի' ղի. Քե պարծիս շիջ' աձ.		
		Սուրբ ես, և Ի քէն հայց: (Կե. Օրմ- ցոյն. «Օտղի Ըսար 9 Յաւել): շրջ' իջ:		
ակ	10	† Ար. Բ. զինի Ս արդ: շրջ' Յար. բձ. Որ ի յերկնից իջեր: Մեծ. Ըզ- քեզ կոյս: շիջ' ակ. Եռաքեցար ի հօր: շարմարի:		բ 11
բձ	11	Բշ. Սրբոյն Արարիանոսի եպիսկոպո- սին, և քառասուն և հինգ վկայիցն, և կուսանացն՝ Յուստիանոսայ, Եւփիմեայ, և Քրիստինեայ: Օրհ' մրա. բձ. Օրհ- նեն զքեզ Եստ: շրջ' բկ. Օրհ'նեմք զքեզ: Մի' և շիջ' ղի. Յիշատակ Քրիստ:		զ 12
բկ	12	Գշ. Սրբոյն Եթանագինեայ եպիսկո- պոսին, և տասն աշակերտացն. և հինգ վկայիցն: Օրհ' մրա. բկ. Ենորհեա մեզ Քրիստ: շրջ' բկ. Որք ի մարտի:		զ 13
զձ	13	Դշ. պհ: շրջ' սպշ. ակ. աղո. Փա- ռաւորեալ յաւիտ:		ե 14
զկ	14	Եշ. Սրբոյն Եսխահարցն՝ Եղամայ, Երէլե, Սեթայ, Ենովայ, Ենովքայ, Նոյի, Մեղքիսեղեկի, Եբրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ, Յովսէփայ,		զ 15

ՅՈՒՂԻՍ

Մովսիսի, Եհարօնի, Եղիազարու, Յե-
սուայ, Սամուէլի, Սամփսոնի, Յեփ-
թայեայ, Բարակայ, Գեղէօնի, և ոչ-
լոց սրբոց նահահարոցն: Օրհ ահ. Ար
զԵստուածային: Հրո միտ. ղի. Եռ
քեղ Եստ: Մեծ. Երհհայեացն: Ա-
ղորմեա, և Տէր երկնից: Մարգարէիցն
ղձ. Ար աւետաւոր: և Եյսօր ժողով:
Մհ և Հմբ ղի. Եյսօր ցնծայ զուարձ:
Աւր. պհ: Հրո հնգ. աձ. Օրհնեայ

ղձ 15 Աւր. պհ: Հրո հնգ. աձ. Օրհնեայ և զու Բրիստոս: 16

Ըբ. Սրբոց որդւոց և թոռանց սրբոյն
Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ, Երե-
տակէտի, Վրդանիսի, Յուսկանն, Գը-
րիգորիսի, և Դանիէլի: Օրհ ղի. Եր-
մատ ճշմար. Հրո ահ. Ար զոյս Եստ.
սոր: Մհ ղի. Եստուածային հաւատ:
Հմբ Սուրբ և Տէր*

աձ 17 † Վիր. Գ. զինի Վարդ: Հրո յար. 18
բձ. Ենապական: Հմբ աձ. Փառք յա-
րութեան: Հարսանիս:

Եռ. Սրբոց Մակարայեցւոցն, Եղիա-
զարու քահանային, և Եամուենայ, և
Կոթն որդւոցն նորին: Օրհ միտ. ահ.

Օրհ
Օրհ

16

17

18

19

ՅՈՒՂԻՍ

Յամենայն ժամ օրհ: Հրո ղձ. Արք
զուանջանտ:

բձ 19 Գռ. Սրբոց երկոտասան մարգարէիցն, 20

Ովսեայ, Եմովսեայ, Միքեայ, Յովել-
եայ, Երբու, Եսաւուայ, Եմբակու-
մայ, Յօնանու, Սոխենայ, Ենգեայ,
Չաքարիայ և Մաղաքիայ: Օրհ ահ.
Ար զԵստուածային: Հրո ղձ. Ար ընդ
հոգեղէն. սոր: Մեծ. Ար ի բարձրու:

բձ 20 Գռ. պհ: Հրո ապշ. ահ. Չանմաս 21
էրթիւն: Ո. Եղիայի Տարգարէիս:

Եռ. Սրբոցն Սոխիայ և երկց դասե-
րացն, Պիստոսի, Ելլիսի և Եզապի:
Օրհ միտ. ղձ. Չարիական մահ. սոր:
Հրո ղձ. Յուսացեալքն:

ղձ 22 Աւր. պհ: Հրո հնգ. ահ. Գոհարան: 23

Ըբ. Սրբոցն Պետրոսի հայրապետին,
Վլատայ եպիսկոպոսին և Երեսողումայ
սարկաւաղին: Օրհ միտ. ղձ. Եյսօր
յիշատակ սրբ: Հրո միտ. ղձ. Արք հա-
ղորդեցան: Մհ և Հմբ ղձ. Ման-
կունք նոր:

ղձ 24 † Վիր. Գ. զինի Վարդ: Հրո յար. 25
բձ. Ար յերկնային: Հմբ ղի. Յորժամ

Օրհ
Օրհ

Օրհ
Օրհ

20

21

22

23

24

25

ՅՈՒՒԽ

Ձ	Օ		Օ	Օ
աձ	25	Եկին: և Լջ հրեշտակն:	Օր՝	Ժէ 26
		աձ. Որ գերազանցեալ	ար:	
աղ	26	Գշ. Սրբոյն Թեոդոսի Թաղաւորին՝ և մանկանցն Եփեսոսի:	Օր՝ աղ. Որ գերկնաւոր.	ար: Մեծ. աձ. Երանելի:
բձ	27	Գշ. պհ: շրջ՝ ապշ. բձ. Օրհնեալ	ձր	28
		Տէր Աստուած:		
բղ	28	Եշ. Սրբոյն Արահոսի և մօրն Յուղիտայի, Գորգիոսի, Պողեբտոսի և Գրիգորիսի:	Օր՝ մրտ. ի ձայնէն: շրջ՝ դձ. Սուրբ եւ Տէր զօրու:	ի 29
զձ	29	Ուր. պհ: շրջ՝ հնգ. բձ. Որ Թագաւորդ:	Մ՝ բղ. Յարմատոց բարեաց: շմբ՝ Ս արդազոյն:	իա 30
զղ	30	Շբ. Սրբոց հայրապետացն Եթանասի և Աբարղե, և սրբոյն Գրիգորի Աստուածաբանին:	Օր՝ աղ. Որք զարդարեցին:	իբ 1
		շրջ՝ դձ. Աքանչեղագործ: Մ՝ և շմբ՝ դձ. Մանկունք նոր սիօ:		
զձ	31	† Ար. Ե. զկնի Սարգ: շրջ՝ բղ. Ենրկիզն Աստուած:	շմբ՝ յար. դձ. Կանանցն կանխելով:	իզ 2

ՕՐՈՍՏՈՍ

31 Եւեղացի Օր

Ձ	Օ		Օ	Օ
ղղ	1	Բշ. Սրբոյն Սահանայ Գողթնացոյն, Եւզինեայ կուսին, և հօրն նորա Փիլիպպոսի և մօրն Աղօղիայ, և երկուց եղբարցն՝ Սերգեայ և Եպիստանի, և երկուց ներքինեացն:	շրջ՝ դղ. Եւ քեզ Աստուած: Մ՝ և շմբ՝ բձ. Օարմանալ է:	իղ 3
աձ	2	Գշ. Սրբոյն Տրիփոնի, Պարսամայ և Ռոփրիոսի ճգնաւորացն:	Օր՝ աձ. Որ գերազանցեալ	իե 4
		ար:		
աղ	3	Գշ. պհ: շրջ՝ ապշ. աղջ. բձ. Որ ապր:		իզ 5
բձ	4	Եշ. Սրբոց վկայեցն՝ Եւզինէոսի, Մակարիոսի, Սաղերիոսի, Կանդիսոսի և Եկիւղասայ:	շրջ՝ դղ. Որ զհրաշափ:	իե 6
բղ	5	Ուր. պհ: շրջ՝ հնգ. բղ. Երարիչ և:		իբ 7
զձ	6	Շբ. Եփեսոսի սուրբ Ժողովոյն, երկու հարիւր հայրապետացն:	Օր՝ դձ. Եւ սոր սրբոց.	իե 8
		ար: Մ՝ դձ. Որ շրաշալի: շմբ՝ Սուրբ եւ: Ու Ելանից: Բրիտանի:		
զղ	7	† Ար. Օ. զկնի Սարգ: շրջ՝ յար. դձ.		Լ 9

ՕԳՈՍՏՈՍ

Փառաւորեմք զքեզ: Հմբ՝ զկ. զԵստուածային: Բարեկ. Ս. Եստուածամօծնայ պարոց:*

78 8 Բշ. Գ. օր պհ. Ս. Եստ: Հմբ՝ ամբ. 10

79 9 Գշ. Բ. օր պհ. Ս. Եստ: Հմբ՝ ամբ. 11

80 10 Գշ. Գ. օր պհ. Ս. Եստ: Հմբ՝ ամբ. 12

81 11 Եշ. Բ. օր պհ. Ս. Եստ: Հմբ՝ ամբ. 13

82 12 Ուր. Ե. օր պհ. Ս. Եստ: Հմբ՝ հնգ. 14

83 13 Եր. Տօն Եղապարթիւն սրբոյ Էջմիածնի, ըստ անպէտան սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչին: Օրհ՝ զձ. Ուրախ լեր. սար: Մեծ՝ Ուրախացիր Եստ: Մի՝ զկ. Էջմիածնին ի հօրէ: Հմբ՝ զձ. Եստ Ժողովեալ: (Երկուսն ի միասին) Յերե. նախատ. որ կատարի մինչև ցՁ1 ամսոյս: Եստակարգի:*

84 14 Կիր. Վ ԵՐԵՓՈՒՌՄՆ Ս. ԵՍՏՈՒԵՕՒԵՕՒՆԻ: Հետ. շին. զկ. Երեւելք գերար: Օրհ՝ զձ. Եստ

ՕԳՈՍՏՈՍ

Ժողով: Հմբ՝ զձ. Որ կնախաճօրն: Մեծ. բձ. Ենթառամ ծաղ. Հմբ՝ զձ. Եստ Ժողով: (Երկուսն ի միասին): Օկնի պատարագին, կատարել զկարգ խաղող օրհնութի: Հմբ՝ անթառամ Ս. Եստամօծնին Վախարիկէ եկեղեցոյն Երևանայ, եւ Ս. Եստամօծնին եկեղեցոյն Նոյն շառաւիղին Երևանայ որ ի Երզն: Բար Տօնարիւն Երոյ՝ ԵՆԵՍՄԵՐԻՄՅՆ Ե ՏԱՐԵՍՈՒՏ Լ ԿԱՂԱՆԻ ՀԱՅԿԵԿՆՆ Լուսակնին ՈՅԻԷ — 1327:

78 15 Ի Բշ. Բ. օր Վեր: Օրհ՝ զկ. Եստ զանձառելի. սար: Հմբ՝ զկ. Որ զմիածնի. սար: Հմբ՝ զձ. Եստ հրաշափառ: Յիշարակ ծառայոց: Ո. Վ Երմեթիտան Ս. Եստամօծնի:

79 16 Գշ. Գ. օր Վեր: Օրհ՝ զձ. Եստ հրաշափառ. սար: Հմբ՝ զձ. Եստ Ժողով. սար: Ո. Ենթառամ որ զպարիսիւն:

80 17 Գշ. Բ. օր Վեր. պհ: Օրհ՝ զձ. Եստ Ժողով. սար:

81 18 Եշ. Ե. օր Վեր: Օրհ՝ զկ. Եստ զանձառելի. սար:

82 19

83 20

ՕԳՈՍՏՈՍ

Յ	Օ	Օ	Օ
ակ	19	Ուր. զ. օր Ա եր. պհ: Օրհ՛ դձ. Այսօր հրաշափառ. սար:*	զ 21
բձ	20	Շ.բ. է. օր Ա եր: Օրհ՛ դձ. Այսօր ժող. սար: Ռ. Սահաէլի Տարգարէին:*	է 22
բկ	21	† Աիր. ը. օր Ա եր: Օրհ՛ դկ. Այսօր զանձ. սար: Ռ. Թարգարի Աստուծոյն:*	ը 23
զձ	22	Բշ. Բ. օր Ա եր: Օրհ՛ դձ. Այսօր հըրաշափառ:	թ 24
զկ	23	Գշ. Արբոցն Յովակիմայ և Կննայի ծնողաց Ս. Աստուածածնի, և Կանանցն իւղաբերից: Օրհ՛ ակ. Որ նախիմաց. սար: Մի՛ ակ. Աշակերտըք Քըրիա: Հմբ՛ դկ. Իւղաբերից կանան:	ժ 25
դձ	24	Գշ. պհ: Հմբ՛ ապշ. բկ. Մանկունքն զերեալք:	ժա 26
դկ	25	Եշ. Արբոցն Երեմիայի մարդարէին: Օրհ՛ ակ. Որ զԱստուածային: Հմբ՛ աձ. Որ յերկնային. սար: Մեծ. Բզքեղ երև: Ռ. Բարդուղիմէոսի Աստուծոյն:	ժբ 27
աձ	26	Ուր. պհ: Հմբ՛ հնգ. դձ. Որ փառօր:*	ժդ 28
ակ	27	Շ.բ. Արբոց առաքելոցն Թօմայի, Յակոբայ և Շմաւօնի: Օրհ՛ դձ. Երանելի սուրբ առա. սար: Մեծ. Այսօր նոր ժող: Մի՛ ակ. Աշակերտք: Հմբ՛	ժը 29

ՕԳՈՍՏՈՍ

Յ	Օ	Օ	Օ
բձ	28	աձ. Սուրբ ես, և Ի քէն հայցեմք: † Աիր. Գ. զկնի Ա եր: Գիւտ Գուտեոյ սրբուհւոյ Աստուածածնի: Օրհ՛ դկ. Երդեցէք որդիք. սար: Հմբ՛ դձ. Եոր սիօն ծնեալք	ժե 30
բկ	29	Բշ. Արբոցն Ստեփաննոսի Ունեցւոյն. և սրբոց վկայիցն, Գոհարինեայ, Ծամիդէոսի, Տուքիկոսի և Ռաստիկոսի: Հմբ՛ մրտ. ակ. Սուրբ Աստուած: Մի՛ դձ. Յնծայ այսօր: Հմբ՛ դկ. Մարտիրոս և: Ռ. Գլխապառն Յուլ. Միր:	ժզ 1
զձ	30	Գշ. Արբոց մարդարէիցն, Եղեկիէլի, Եզրի, և Օսքարիայի, հօրն Յօհաննու մկրտչին: Օրհ՛ ակ. Որ զԱստուածային. սար: Մեծ. դձ. Ընարատ կոյս: Մի՛ և Հմբ՛ դձ. Որ զյառաջադոյն: Գշ. պհ: Հմբ՛ ապշ. բկ. աղց. Տէր Աստուած: Ռ. Գօրոյն . . Աստուած:	ժէ 2
զկ	31		ժը 3

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

30 Հոռի Օր

դձ	1	Եջ. Արբոցն Յովհաննու Կարապետին և Յօրայ արղարոյն: Օր՝ դձ. Ը. Օ. մարգարէ բարձրիւց. սար: Մ՛ն և հմբ. դկ. Մարգարէից գեր:*	ԺԸ	4
դկ	2	Ուր. պհ: Հրո՛ հնգ. դկ. Յաւիտե նից Եստուած:	Ի	5
աձ	3	Շք. Նիկիոյ սուրբ Ժողովոյն երեք հարիւր տասն և ութ հայրապետացն: Օր՝ դձ. Եսօր սրբոց հայրապետացրն. սար: Մ՛ն դձ. Ով հրաշարի:	Խա	6
ակ	4	† Կիր. Գ. զինի Վեր. Օր՝ յար. Հրո՛ յար. դկ. Էնձստեղի: հմբ. ակ. Յարոց: Բարեկ. Ս. Խաչի: Ու. Ս. զև. Տարգ:	ԻԲ	7
բձ	5	Իջ. Գ. օր պհ. Խոյ: Հրո՛ ապշ. բկ. աղբ. Մանկանցն զձայն Ու. Օ. արարի. Տարգ:	ԻԳ	8
բկ	6	Գջ. Բ. օր պհ. Խոյ: Հրո՛ ապշ. դձ. Փառաւորեալ անուն:	ԻԴ	9
գձ	7	Գջ. Գ. օր պհ. Խոյ: Հրո՛ ապշ. դձ. Փառաւորեալ է անուն քո: Յերեկ. նախատ. ակ. Որ նախիմաց. սար:	ԻԵ	10

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

դկ	8	† Եջ. Գ. օր պհ. Խոյ: Ծնունդ սրբուհւոյ Կուսին Մարիամու Եստուածածնի Ի Մենայէ: Օր՝ դկ. Երգեցէք որդիք. սար: Մեձ. շին. դկ. Ծառ կե: Հմբ. դձ. Կոր սիօն ծրն: Ու. Խո:	ԻԶ	11
դձ	9	Ուր. Ե. օր պհ. Խոյ: Հրո՛ հնգ. աձ. Օրհնեալ ես: Ու. Յովնիկոյ և Ենայի:	ԻԷ	12
դկ	10	Շք. Տօն սրբոյ Եկեղեցւոյ՝ Ի Կաւակատիս Ս. Խաչին: Օր՝ բկ. Ի վերայ վնմի. սար: Մեձ. Մեծեցուցան Մ՛ն ակ. Սեղան քո: Հմբ. աձ. Որ զանարատ: Կոտակոտի:	ԻԸ	13
աձ	11	† Կիր. Սուրբ ԽԵՉՎ ԵՐԵՅ: Տնու շին. և Հմբ. դձ. Օ. օրու թիւն: Օր՝ աձ. Որ զանարատ. սար: Մարգարէից գեր:	ԻԹ	14
ակ	12	† Իջ. Տօն Խաչի: Օր՝ դձ. Օ. օրու թիւն. սար: Մեձ. Մայր լուսոյ: Մ՛ն Խաչի Ի ձայնէն մինչև շարսթ: Հմբ. բկ. Խաչն կեն: Յրապարհ Բուրջոց: Հոռի:	Լ	15
բձ	13	Գջ. Տօն Եկեղեցւոյ: Օր՝ բկ. Խաչ չքն կենաւ: Որ յաթոս և Արբու թիւն սրբ: Հրո՛ դձ. Ուրախ լեր. սար: Մեձ. Ուրախացիր Եստ: Հմբ. դձ. Ուրախ լեր սուրբ: Մարգարէից գեր:	ԼԱ	16

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

բկ 14	ՂԶ. պհ. Տօնէ Եկեղեցւոյ: Օրհ՛ գձ. Աւրախ լեր սուրբ: Հրջ՛ գձ. Ե. յօր պայծառ. սար: Հմբ. բկ. Ենպատումն:	բ 17
գձ 15	ԵԶ. Տօնէ Եկեղեցւոյ: Օրհ՛ բկ. Ենպատումն, և Ար համազոյդ: Հրջ՛ գձ. Ե. յօր ցնծան. սար: Հմբ. բձ. Ենպա:*	գ 18
դկ 16	Աւր. պհ. Տօնէ Խաչի: Օրհ՛ բձ. Ենպական սուրբ. սար: Մեծ. Մայր լուսոյ: Հմբ. գձ. Ար ծագեցեր:*	դ 19
դձ 17	Եբ. Տօնէ Խաչի: Օրհ՛ գձ. Ար ծագեցեր. սար: Մեծ. Ետուածածին պայ: Մհ՛ ստե. Պարունակեալ: Հմբ. դկ. Ե. յօր երևումն:	ե 20
դկ 18	† Աիր. Բ. զկնի Խչից: Հրջ՛ յար. դձ. Ար եկիր կամաւ: Մեծ. Եթոռ քրօբէական: Հմբ. դկ. Հրեշտակացն դասք: Բարեհ. Ա. արագայ Ս. Խաչի:	զ 21
աձ 19	ԵԶ. ա. օր պհ. Արգ. Ս. Խչ: Արբոցն Մամասայ և Փիլիբոսիմնի և Սիմէոնի Սիւնակեցոյն: Օրհ՛ մրտ. աձ. Ժողովեալքս ի յիշատ: Հրջ՛ ակ. Սուրբ Ետուած:*	է 22
ակ 20	ՂԶ. բ. օր պհ. Արգ. Ս. Խչ: Արբոց Առասնացն Փեփրօնեայ և Մարիան.	ը 23

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

բկ 21	Եայ և Եռշանայ՝ դասերն մեծին Վարդանայ: Օրհ՛ մրտ. ակ. Յամենայն ժամ օրհ: Հրջ՛ մրտ. ակ. Ար բարձրեալք: Մհ՛ և Հմբ. դկ. Յիշատակ Քրիստոսի:*	թ 24
բկ 22	ԵԶ. ր. օր պհ. Արգ. Ս. Խչ: Արբոց հայրապետացն Բարադանու, Ենթիմոսի և Երանոսի: Օրհ՛ մրտ. բկ. Ենորհեա մեզ Քրիս: Հրջ՛ դձ. Արք հաղորդեցան: Մհ՛ և Հմբ. գձ. Հանդիսացեալք:	ժ 25
գձ 23	Աւր. ե. օր պհ. Արգ. Ս. Խչ: Հրջ՛ հնգ. բձ. Ար Թաղաւորդ: Ռ. Յրեմիան Յովնանու իարտեպն:	ժա 26
դկ 24	Եբ. Արբոցն Գեորգեայ զօրավարն, Եղոկոսի, և Ռամանոսի երգեցողն: Օրհ՛ ակ. Եմենասուրբ: Հրջ՛ դկ. Օննուորութիւնք: Մհ՛ դձ. Ով սուրբ Գեորդ: Հմբ՛ ակ. Եշանաւ ամենա:	ժբ 27
դձ 25	† Աիր. Գ. զկնի Խչից: Տօն Վարագայ Ս. Խաչի: Օրհ՛ ակ. Եշանաւ ամենայալ.	ժգ 28

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Օ
Շ

Օ
Շ

26 Պր. շք՝ դձ. շրաշախատ. տեսու:
 Բշ. Սրբոցն Դաւթի Դփեցեոյն, և ժղ 29
 վկայեցն՝ Ղամբէոսի և Ղամբուհոյն:
 շր՝ մրտ. ղկ. Ի յիշատակ վկայեց: Սի՝
 և շմբ՝ բկ. Լցեալ Եստուած: Ռ.
 Յովհաննու Եւպարմուշին:
 27 Պշ. Սրբոցն Եւստաթէոսի, և կնոջ ժե 1
 նորա Թէոփիսոսի, և երկու որդեոցն,
 և սրբոց կուսանացն Երմոնեսոյ և Նեք-
 տատինեսոյ: Օր՝ մրտ. աձ. Ժողովեալ-
 քըս Ի յիշ: շր՝ մրտ. բձ. Ենթակալ
 և բարեգութ:
 28 Պշ. պհ: շր՝ ապշ. գձ. շարցն մե ժղ 2
 բոց Եստուած:
 29 Եշ. Սրբոց իշխանացն Սահակայ և ժե 3
 շամազասպայ: շր՝ մրտ. բձ. Օրհ-
 նեն զքեզ Եստ: Սի՝ և շք՝ ղկ. Ե-
 րիացեալք:
 30 Ռբ. պհ: շր՝ հնգ. բկ. Երարեշ և ժը 4
 մարդասեր: Ռ. Ս. Գրեգորի Լ.

ՆՈՎԵՄԵՐ
31 Սահմ Օր

Օ
Շ

Օ
Շ

1 Շբ. Սրբոց եօթանասուն և երկու ա- ժը 5
 շակերտացն Քրիստոսի: Օր՝ ղկ. Ի-
 մաստուծիւն երկ. սոբ: Սի՝ Եւաքեալք
 Եստ: շք՝ աձ. Սուրբ ես Տէր: և Ի-
 քէն հայցեմք:
 2 † Վիր. Դ. զինի Խշկոյ: շր՝ գձ. Ռբ Ի 6
 բարբառեալք: Սեձ. Եստուածաձին
 գերա: շք՝ ղկ. Ըզքո յարուծիւնք:
 3 Բշ. Սրբոցն Փոկասու հայրապետին և իա 7
 Երանոսի հետեօղին առաքելոցն: Օր՝
 մրտ. ղձ. Եյսօր յիշատակ սրբ: շր՝
 մրտ. բձ. Բնդ սուրբս քո:
 4 Պշ. Սրբոց կուսանացն Թեկղի, Այար- իբ 8
 փառեայ և Պեղեղեայ: Օր՝ մրտ. ղկ.
 Ի յիշատակս վկայեց: շր՝ մրտ. բկ.
 Օրհնեմք զքեզ Տէր: Սի՝ և շմբ. ղկ.
 Քե պարծի:
 5 Պշ. պհ: շր՝ ապշ. գձ. աղո. Օրհ- իղ 9
 նեալ ես Տէր:
 6 Եշ. Սրբոցն Պանդալենի բժշկին, Եր- իղ 10

ՀՈՒՏԵՄԻՆԵՐ

մողեայ քահանային և Եւզրակեայ կուսին: Օրհմբ, ախ. Յաւենայն ժամ օրհ: Հրոյ՝ միա. բի. Որք ի մարտի: Մէ և Հմբ. զի. Յիշատակ Քրիստոսի. Թաղմանի ստապելոյն:

բձ 7 Ուր. պհ: Հրոյ՝ հնդ. զձ. Օրհնեմք բղ: իե 11

բկ 8 Շք. Սրբոց Թարգմանչաց զարդապետացն մերոց Մարութայ, Եղիշի, Մովսիսի Քերթողին, Բաւթի անյաղթ Փիլիսոփային, Գրեգորի Կարեկացոյն և Երեսիսի Արցեղոյն: Օրհմ ախ. Որք զարդարեցին. սոք: Մէ. զձ. Եմանեալ Մովս:

զձ 9 † Ար. Ե. զկնի խոջո: Հրոյ՝ զձ. Որ ի իե 13

քառակերպ: Մեծ. Խորանայարկ: Հմբ՝ զձ. Իւզարեր: Եւսօր յարութիւն: և ի խաչանիչ: Ռ. ստապ. Յաղթայ Եղիշին:

բկ 10 Բշ. Գիւտ նշխարացն՝ սրբոց Գրեգորիսի Եղուանից Աթուղիկոսին, և սրբոց հարցն՝ Թաթլոյ, Արարի, Թուամասու, Կստոնի և Արծնիդեայ, ևս և եօթն խոտաձարակայն՝ ոյք Դննակեայ զանան կատարեցան: Օրհմ զի. Երևան ճշմարիտ: Հրոյ՝ զթոռանցն, ախ. Որ

ՀՈՒՏԵՄԻՆԵՐ

զոյս: Մէ զի. Կառուածային հաւատոյ: Հմբ. բձ. Յաւուրս վերջին:

զձ 11 Գշ. Սրբոց առաքելոցն՝ Կնանիայի, Մատթէի, Բառնարայ, Փիլիպոսի, Յօհաննու, Շիղոյի և Սիւղիանոսի: Օրհմ զի. Իմաստութիւն երկ. սոք: Մէ և Հմբ. ախ. Եշակերտք: Հմբ. ստապ. սոք: Մ. Օգրաձար եկեղեցոյն Երևանոյ, ուր հասնի գերեզման ստապելոյն սրբոցն Կնանիայի:

բկ 12 Գշ. պհ: Հրոյ՝ ապշ. զձ. Օրհնեալ ես Տէր Կառուած: լ 16

աձ 13 Եշ. Սրբոցն՝ Կրնեսիոսի Երիսպազացոյն, և առաքելոցն՝ Տիմոթէոսի և Տիտոսի Օրհմ զի. Իմաստու. սոք: Մ. օհ: ր 18

բձ 14 Ուր. պհ: Հրոյ՝ հնդ. զի. Բանդ Կատ: ր 18

բձ 15 Շք. Սրբոց աւետարանչացն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Դուկասու և Յօհաննու: Օրհմ զձ. Երանելի սուրբ. սոք: Մեծ. Եւսօր շնորհեալք: Մէ ախ. Եշակերտք: Հմբ՝ աձ. Սուրբ ես, և Իքն հայցեմք:

բկ 16 † Ար. Օ. զկնի խոջո: Հրոյ՝ զձ. Յոր ժամ ի խաչին: Մեծ. Մայր լուսոյ: ր 20

ՀՈՍՏԵՄԻՆԵ

ՅՕՆ

ՕՒՆ
ՕՒՆ

զձ 17 Հմբ՝ թկ. Քրիստոս յար: և Եսուսու:
Բշ: Սրբոց Ղուկիանոսի հարկերա-
պետին որ հաւատաց ի խաչելութիւնն
Քրիստոսի, և Յովսեփայ Եստուա-
ծահօրն, և Յովսեփայ Երեմաթացոյն
ևս և բարեկամին Քրիստոսի Ղազարու,
և քերցն' նորա՝ Մարթայի և Մարիամու:
Օր՝ զկ. Իմաստութիւն երկ. սար: Մէ՛ զկ. Յովսեփ քեզ: Հմբ. զկ. Իւզարերից կանա:

զկ 18 Գշ: Սրբոցն Թէոդոտոսի քահանային,
Օկենոսի զնաւորին, և Մակարայ.
Դորսիայ և Ռամելայ: Օր՝ մրտ. զկ.
Եյսօր հրեշտակաց: Նր՝ մրտ. զձ. Որք
զասնջանա: Ռ. Ղազարուս արքայ:

զձ 19 Գշ: պհ: Նր՝ սպշ. զկ. աղց. Սուրբ
Եստուած:*

զկ 20 Եշ: Սրբոց Խարիթեանց և սրբոց վրկայիցն,
Երտեմեայ, և Քրիստափորի. և երկուց
կանանցն՝ Կալինիկեայ և Կիլիկեայ:
Օր՝ մրտ. զկ. Ի յիշատակըս վկայից:
Նր՝ մրտ. զձ. Յուսացեալք յան:
Մէ՛ զձ. Եյսօր ընդ անի: Սուրբ պհ:
Նր՝ հնդ. զձ. Որ փսոօք:*

Ե 21
Գ 22
Է 23
Ը 24
Թ 25

ՀՈՍՏԵՄԻՆԵ

ՅՕՆ

ՕՒՆ
ՕՒՆ

ակ 22 Եր. Սրբոց երկոտասանից վարդապետացն՝
Ռեթեոսի, Գիոնեփոսի, Սեդրեստրոսի,
Եթանասի, Աբարղե Երուսաղէմացոյն,
Եպիրեմի խորին Եսրուց, Բարսղե
Անարացոյն, Գրիգորի Աբուսացոյն,
Գրիգորի Եստուածաբանին, Եպիփանու
Ապարացոյն, Յօհաննու Ռակերբանին
և Աբարղե Եղէքսանդրացոյն:
Օր՝ ակ. Որք զարդարեցին. սար:
Մէ՛ զձ. Հանդիսացեալք: Հմբ. աձ. Հրաշակերա:
Ռ. Հրաշտարձ պատկերին Ս. Եստուածածնի Ղազարուս:

բձ 23 † Ար. Ի. զկնի Խնջից: Գիւտ Խաչ: ծա
Օր՝ աձ. Հրաշակերտ. սար: Հմբ. բձ. Եպաւինեցար: Ռ. Յուլիայ արքայիցն:

բկ 24 Բշ: Սրբոցն Ենաստասայ քահանային,
Վարոսի և Թէոդորիսեայ, և որբոց նորա,
և որք ընդ նախ կատարեցան: Օր՝ մրտ.
բկ. Ենորհեա մեզ Քրիստոս: Նր՝ մրտ.
զձ. Սուրբ ես Տէր զօ:

զձ 25 Գշ: Սրբոց Հիպիլիքեանցն, որք ի ժգ
Սամուստ կատարեցան: Նր՝ աձ. Ըզքեզ
արդար:

զկ 26 Գշ: պհ: Նր՝ սպշ. զկ. Եստուած ժգ 30

Ժ 26
Ժ 27
Ժ 28
Ժ 29
Ժ 30

ՀՈՒՏԵՄԻՆԵՐ

ԳՃ 27 Եւ Սրբոցն Սեւեհանոսի Սերաստացոցն, Բարեկայ ծերոցն և ութսուն չորս աշակերտացն նորին: Օրո՛ միտ. ԳՃ. Եւ յօր յիշատակ սրբոցն: Հրո՛ միտ. ԳԿ. Եւ քեզ Եստուած:

ԳԿ 28 Աւր. պհ: Հրո՛ հնգ. ԳԿ. Զաւիտենից Եստուած:

ԱՃ 29 Եր. Սրբոցն Յօհաննու Ռսկերերան հայրապետին. Օրո՛ ահ. Արք զարդարեցին. սար: ՄԷ. ԳԿ. Ար յանկիղքն:

ԱԿ 30 † Ար. Բ. գինի Խչվթ: Հրո՛ ԳԿ. Ար զամենադօր: Մեժ. Եստուածածին մայր և Հմբ՛ ահ. Սրանչելի հրեշտակն:

ԲՃ 31 ԲՂ. Սրբոցն Սեւեհանոսի Հառմայ հայրապետին. և քահանայիցն և սարկաւազացն ևս և ժողովորոցն: Օրո՛ միտ. ԲՃ. Օրհնեն զքեզ Եստ: Հրո՛ միտ. ԳԿ. Ար զհրաշափառ: ՄԷ՛ ԳՃ. Զնծայ այսօր: Հմբ՛ ԳԿ. Մարտիրոս:

ՆՈՒՏԵՄԻՆԵՐ

30 Օր

ԲԿ 1 ԳՂ. Սրբոցն՝ Եկիսիսմեայ եպիսկոպոսին, Զովսեփայ քահանային, Ե յիթարայ սարկաւազին. և Պղատոնի վկային: Օրո՛ միտ. ԲԿ. Ե նորհեա մեզ Բրիս: Հրո՛ միտ. աձ. ԲՂքեզ արդար: Ռ. Սալմայի և Գամիտոսի անսրժան թժշէ:

ԳՃ 2 ԳՂ. պհ: Հրո՛ աղշ. ԳՃ. Հարցն մերոց:

ԳԿ 3 ԵՂ. Սրբոց հայրապետացն՝ Սեարոփանոսի, Եղէքսանդրոսի, և Պօղոսի խոստովանողին, և նօտարացն Մարկիանոսի և Մարտիրոսի: Օրո՛ միտ. ԳԿ. Ե յօր հրեշտակաց: Հրո՛ ԳՃ. Արք հաղորդեցան: ՄԷ՛ ԳՃ. Ե յօր երկնայն: Հմբ՛ ԳՃ. Հանդիսացեալք:

ԳՃ 4 Աւր. պհ: Հրո՛ հնգ. աձ. Օրհնեալ ես:

ԳԿ 5 † Եր. Սրբոց Հրեշտակապետացն՝ Գարրիէլի և Միքայէլի, և ամենայն երկնային զօրացն: Օրո՛ ԲԿ. Ար յանկից ստեղծեր. սար: Մեժ. Մայր և կոյս: Հմբ՛ աձ. Սուրբ ես Տէր:

ՆՈՅՆՄԻՆԻ

Ձ	Օ	Օ	Օ
աձ	6	† Կիր. Թ. զինի խչվց: Հրո՛ ղի. Այսօր ցնծան: Մե՛ծ. Աստուածածին պայ: Հմբ. աձ. Բնդ կանայան: և Ար անձ:	ԻԵ 11
ակ	7	Բշ. Արբոցն՝ Մեղիտոսի Աստիգայ Հայրապետին, Մինասայ Եղիպտոսացւոյն, և միւս Մեղիտոսի եպիսկոպոսին, Բուրայ քահանային, և Շինու սարկաւազին: Օրո՛ մրտ. ակ. Յամենայն ժամ օրհ: Հրո՛ մրտ. ակ. Սուրբ Աստ:	ԻԿ 12
բձ	8	Գշ. Արբոցն՝ Դեմետրեայ վկային, և Բասիլիսկոսի քահանային: Օրո՛ մրտ. բձ. Օրհնեն զքեզ Աստ: Հրո՛ մրտ. ակ. Ար բարձրեալդ ես: Ռ. Մեռայելի իրշոտիտեանի:	ԻԷ 13
բկ	9	Գշ. պհ: Հրո՛ սաղ. ղձ. Հարցն մերոց Աստուած օր ի:	ԻԸ 14
զձ	10	Եշ. Արբոցն՝ Գուրիասայ, Սասունասայ, և Երիբայ սարկաւազին, Ռոմանոսի միսյնակեցին, Մանկանն խոստովանողի, և Հիւսիքոսի զնաւորին: Օրո՛ մրտ. ղձ. Օարիական մահ պր: Հրո՛ մրտ. բձ. Ատիսակար:	ԻՂ 15
զկ	11	Ար. պհ: Հրո՛ հնդ. ակ. Գոհարանեմբ:	Լ 16

ՆՈՅՆՄԻՆԻ

Ձ	Օ	Օ	Օ
զձ	12	Շբ. Արբոց առաքելոցն՝ Անդրէի, և Փիլիպպոսի: Օրո՛ ղձ. Երանելի ս. սար: Հմբ. աձ. Սուրբ ես: և Ի քէն: Տրէ:*	ա 17
զկ	13	† Կիր. Ժ. զինի խչվց: Հրո՛ աձ. Ար եկիր ի փրկ: Հմբ. ղի. Հրեշտակ քո Տէր: ցէրջն: Ռ. Յուշոտնոս Ռիբերան:	բ 18
աձ	14	Բշ. Արբոցն՝ Անդրէի զօրաւարին, և բանակի նորին, Կալինիկոսի, և Դոմիտեայ վկային: Հրո՛ մրտ. բձ. Բնդ սուրբս քո: Ռ. Փիլիպպոսի ստոյնեղոյն, և Բարեկ. 40 օրե. ցոյ. Օննր. Բրիսո:*	գ 19
ակ	15	Գշ. Արբոցն՝ Անդրիանոսի, և կնոջն Անաստայ, Թէոդորոսի, Ելեթիբոսի: Հրո՛ ղձ. Արք զսանջանս:	դ 20
բձ	16	Գշ. պհ: Հրո՛ սաղ. ղձ. ազո. Օրհնեալ ես յմ Ռ. Մարկէոսի ստոյնեղոյն:*	ե 21
բկ	17	Եշ. Արբոցն՝ Երրահամու և Խորենայ, և անարծաթ բժշկացն՝ Կոզմայի և Դամիանոսի, և Աստուածաօրոյ վկային: Օրո՛ մրտ. բկ. Շնորհեա մեզ Բրիս: Հրո՛ ղձ. Յուսացեալքն:	զ 22
զձ	18	Ար. պհ: Հրո՛ հնդ. բձ. Ար Թագաւ:	է 23
զկ	19	† Շբ. Տօն՝ ամենայն արբոց Հնոց և Կորոց, յայտից և անյայտից: Օրո՛ ղձ.	ը 24

ՆՈՅՆՄԻՆԵՐ

	Երանելի սուրբ առաջնորդ զի. Ես քեզ Եստուած: Մեծ. զի. Կահապե- տացն: Մի զի. Կուսանացն: Յիշատակ Քրիստոս և Արք եկեալ եմք:		
զձ 20	† Արք. ԺԵ. զինի Խշից: Նրո՞ւ ան. Օրհնեալ ես Տէր: Նմբ՞ զձ. Եհա- ղին: և Ի վերջ ես: Յերեւ. նախատ. ակ. Ար նախինաց. սար: Բարեհ. Յիս- տակի արհայ:	Թ 25	
զԿ 21	† ԲՆ. ո. օր պհ. Յիս: Արեց ամաց Բնմայումն Ս. Եստուածածնի ի աա- ձարն: Օր՞ զի. Արգեցէք սրվք. սար: Նմբ՞ զձ. Կոր սիծն Տնեայ: Ռ. Խա:	Ժ 26	
անձ 22	ԳՆ. Բ. օր պհ. Յիս: Նրո՞ւ ասղ. զձ. Ար յամենայնի ջուշեր:	Ժմ 27	
ակ 23	ԳՆ. Գ. օր պհ. Յիս: Նրո՞ւ ասղ. զձ. Ճշմարտապէս զոհան ԲՔանուշ:	Ժբ 28	
բձ 24	ԵՆ. Ե. օր պհ. Յիս: Նրո՞ւ ասղ. զձ. Տէր Եստուած մեր:	Ժդ 29	
բԿ 25	Աբ. Է. օր պհ. Յիս: Նրո՞ւ հնդ. բի. Երարիչ և մարդասէր. Օն. լա:	Ժդ 1	
զձ 26	Շբ. Արքոցն՝ Գրիգորի սքանելազոր- մն, Նիկողայոսի հայրապետն, և Միսուհայ եպիսկոպոսն: Օր՞ ակ.	Ժե 2	

ՆՈՅՆՄԻՆԵՐ և ԴԵԿՏԵՄԻՆԵՐ

	Արք զարդարեցին. սար: Մի և ՃՆ. բձ. Ար լուսով:		
զԿ 27	† Արք. Ե. Յիս: Նրո՞ւ յար. ակ. Ես- սկիզբն բանք: Նմբ՞ բի. Եսեայ և մեր:	Ժզ 3	
զձ 28	ԲՆ. Արքոց կուսանացն՝ Յուլիանեայ և Ս. ասիլուհայ: Նրո՞ւ մրտ. զձ. Սուրբ եւ Տէր: Մի և Նմբ՞ զի. Յիշատակ Քրիստոսի:	Ժէ 4	
զԿ 29	ԳՆ. Արքոցն՝ Գուսնիանոսի քահանա- յին, և Տարաղրոսի, Պրօպոսի, Ենդ- րոնիկոսի, և Ռեւսիմեայ՝ և այլոց ա- շակերտացն Պօղոսի: Օր՞ զի. Իմաս- տութիւն երկ. սար:	Ժը 5	
անձ 30	ԳՆ. պհ: Նրո՞ւ ասղ. արց. զձ. Ար զե- րիս մանկուն: Ռ. Եստուածի ստանկուն:	Ժը 6	
	31	Քաղոց	Օր
ակ 1	ԵՆ. Արքոցն՝ Աղեմայ հայրապետն, և Բազարասայ Տուսմենոյ եպիսկոպո-		7

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

		մին: Օրհ՛ միտ. ակ. Յամենայն ժամ օրհ: շնչ՛ դձ. Ար զանչափո ՄԿ՛ և շմբ՛ դձ. Մանկունքք: Ռ. Կառնայ ճարփ:*		
բձ	2	Աւր. պհ: շնչ՛ հնգ. դձ. Օրհնեն զքե:*	խա	8
բկ	3	† Ըբ. Սրբոց առաքելոց և առաջին Լուսաւորչացն մերոց ԹԵՒԵՒՈՒՄԻ և ԲԵՐԳՈՒՂԻՄԵՒՈՒՄԻ: Օրհ՛ դձ. Երանելի. սոբ: Թաղաւոր յաւ: և Ե. յօր զպզ հրեշ: (սե՛ Օրաց. "Օտշ. Բար.՝ 9 Յաւել):	իբ	9
դձ	4	† Աբր. Բ. Յիս: շնչ՛ յար. բձ. Ար Թաղաւորդ ևս: շմբ՛ դձ. Փառաւորեալ: է քո յար: Ռ. Ստուգաւեայ հասնին:	իգ	10
դկ	5	Բշ. Սրբոցն՝ Գենարիտի եպիսկոպոս մին, Մերկեռիտի զինաւորին, Յակով- կայ և Իրաւաբառայ: Օրհ՛ միտ. դկ. Ե. յօր հրեշտակաց: շնչ՛ դկ. Օխ- նուորութիւնք: ՄԿ՛ և շմբ՛ աձ. Օխ- նաւորն Քրիստոսի:	իդ	11
դձ	6	Գշ. Եախալկայ և անդրանիկ Թաղա- ւորին մերոց սրբոցն Եբզարու: Օրհ՛ ակ. Ար զերկնա. սոբ: Ռ. Ներշայտի ստուգել:*	իե	12
դկ	7	Դշ. պհ: շնչ՛ ապշ. դկ. Եստուած հարցն մերոց:	իզ	13

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

		Եշ. Սրբոց հարցն Եզիպտացոց՝ Պո- ղոսի, Պողայ, Մակարոյ, Եւազրի, Յո- հաննու Գրեկեցոյն, Յօհաննու կար- ձահասակին, Եւզոսի, Երսէնի, Մի- սիանու, Դանիէլի, Սրապիմոնի, Մա- կարիտի, Պիմէնի, և այլոց սրբոց հար- ցն: Օրհ՛ աձ. Արք զերազանցեալ. (Յագնակէ). սոբ: ՄԿ՛ և շմբ՛ բձ. Պար- ձանք եկեղեց: Յերե. նախատ. Ըկն. ակ. Ար նախիմաց:*	իէ	14
ակ	9	† Աւր. պհ: Յղութիւն սրբոց Կուսեն Մարիամու ի յԵննացէ: Օրհ՛ դկ. Եր- զեցէք որդէք՝ սոբ: Մեձ. դկ. Օտու կենաց: շմբ՛ դձ. Նոր սիօն:	իբ	15
բձ	10	Ըբ. Սրբոցն՝ Նիկողայոսի Օմուռ- նացոյ սքանչելագործ հայրապետին: Օրհ՛ ակ. Արք զարդարեցին. սոբ: ՄԿ՛ ստե. շիացան անմ: Լբ. լւ:*	իբ	16
բկ	11	† Աբր. Գ. Յիս: շնչ՛ բկ. Ար դձա- ռայի: շմբ՛ բկ. Կանխեցին: Բարեէ. Ս. Յուզբայ պտուղ:	լ	17
դձ	12	Բշ. պհ: Սրբոցն՝ Մինասայ, Երմո- զինեայ, Գլարոսի և կամաւոր աշքա- տացն Յօհաննու և Ալէքսիանոսի: Օրհ՛	խ	18

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Ձ	Օ		Օ	Օ
		մրտ. զձ. Օտրիական մահ. սոբ: ձրյ՝ մրտ. բկ. Օրհնեմք զբեզ: Մհ և ձմբ. բկ. Բզ յիշատակ: Բազոց:		
զկ	13	Գշ. պհ: Սրբոցն՝ Կուռնէլոսի հարիւրապետին և Շմաւօնի ազգականին՝ Քրիստոսի, որ խաչեցաւ յԵրուսաղէմ, Պօղիկարպոսի հայրապետին Օմիւնոյ, և սրբոց վկայիցն որք յարեւելս կատարեցան: Օրհ՝ մրտ. զկ. Ե. յօր հըրեշտակաց: ձրյ՝ Եօթանամնիցն:	բ	19
զձ	14	Գշ. պհ: ձրյ՝ ապշ. զկ. աղց. Օրհնեալ Տէր Եստուած:	դ	20
զկ	15	Եշ. պհ: Սրբոցն՝ Եւստրատիոսի, Օգոսէնտիոսի, Եւգինէոսի, Ովբեստէսի, և Մարդարիոսի: ձրյ՝ մրտ. զկ. Ի յիշատակս վկայից: Մհ և ձմբ. բկ. Որ զհուր սիրոյ:*	դ	21
աձ	16	Ուր. պհ: ձրյ՝ հնգ. զձ. Որ փառօք ձօր: Յերե. նախատ. Յաղթող և սուրբ. սոբ:	ե	22
ակ	17	Շբ. Սրբոցն՝ Յակոբոյ Մծբնայ հայրապետին, Մարուգէի ճղնաւորին, և Մեղիտոսի եպիսկոպոսին: Օրհ՝ զկ. Յաղթող և ս. սոբ: Ո. Դանիէլի ճարգի:*	զ	23

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Ձ	Օ		Օ	Օ
բձ	18	† Կիր. Դ. Յիս: ձրյ՝ յար. զձ. Փառաւորեալ: ձի՛ք՝ բձ. Ի գերեզման: Եկին ի գերեզ: Չայն աւետաւ: և Ե. յօր զուարճացան:	ե	24
բկ	19	Բշ. Սրբոց հայրապետացն՝ Իգնատիոսի, Եղղէի, և Մարութայի եպիսկոպոսին: Օրհ՝ մրտ. բկ. Շնորհեա մեզ Քրիս: ձրյ՝ զձ. Որք հաղորդեցան: Մհ և ձի՛ք՝ զձ. Որ հրաւիրեցեր:	ը	25
զձ	20	Գշ. Սրբոցն՝ Թէոպոմկայ եպիսկոպոսին, Թէոփնայ վկային, և չորեց զնուորացն՝ Բաստի, Եւսերի, Եւտիզի, և Բասիլեղեայ: ձրյ՝ մրտ. բկ. Որք ի մարտի:	թ	26
զկ	21	Գշ. պհ: ձրյ՝ ապշ. զկ. ձարցն մերոց օրհնեալ:	ժ	27
զձ	22	Եշ. Սրբոց կուսանացն՝ Ինդոսի, և Դոմնայի, և Գղերիկոսի քահանային, և երկուց բիւրօցն, որք այրեցան յեկեղեցին Նիկովիդացոց: Օրհ՝ մրտ. զձ. Ե. յօր յիշատակ սրբոցն: ձրյ՝ մրտ. զձ. Որք զամենջանս: Մհ զկ. Ե. յօր ընդ անմարմնոցն:	ժ	28
զկ	23	Ուր. պհ: ձրյ՝ հնգ. զկ. Յաւիտե	ժբ	29

չև 14, իսկ յետոյ՝ տաք
և լաւ եղանակ:
18 Տաք և չորային ե-
ղանակ:

ՄԱՐՏ

1 Ամառային և ցուրտ
մինչև 8:
9 Նշնապէս:
10 Մառախլապատ և
խիստ սաստիկ ցուրտ:
19 Հողմային:
20 Ախորժալե եղանակ,
յետոյ՝ սաստիկ ցուրտ,
իսկ վերջերումն ա-
խորժալե եղանակ:

ԱՊՐԻԼ

1 Ցուրտ և Արևելեան
հողմ:
2 Ցուրտ և Արևելեան
հողմ:
3 Ցուրտ և Արևելեան
հողմ:
4 Ցուրտ և Արևելեան
հողմ:

5 Փոփոխական:
8 Ցուրտ:
11 Ցուրտ:
14 Հողմային:
17 Տեղ տեղ որոտումն:
18 Միջակ անձրև:
19 Խիստ սաստիկ ցուրտ:
23 Չափաւոր, զիշերնե-
րը մեծ ցոլ:
30 Խոնաւ օդ:

ՄԱՅԻՍ

1 Գիշ. սաստիկ ցուրտ:
3 Մըրրիկ:
4 Աեսօրային և կես-
զիշերային հողմ՝ և
անձրև:
15 Փոփոխական:
18 Փոթորիկ:
19 Փոթորիկ:
20 Փոթորիկ:
21 Խառն եղանակ:
22 Խառն եղանակ:
23 Անձրև և անձրևոտ
կամ ձիւնոտ եղանակ:
24 Ախորժալե եղանակ,

իսկ վերջերումը փո-
փոխական:

ՅՈՒՆԻՍ

1 Ախորժալե և մթըն-
դած եղանակ:
6 Անձրևոտ կամ ձիւ-
նոտ եղանակ:
8 Անձրև:
15 Անփոփոխ և հան-
դարտ եղանակ հնձե-
լու համար:
16 Փոփոխական եղան:

ՅՈՒԼԻՍ

1 Անձրև:
8 Ախորժալե եղանակ:
16 Փոփոխական եղան:
20 Հանդարտ եղանակ:
21 Հողմային:
23 Միջակ անձրև, իսկ
վերջումը լաւ եղան:

ՕԳՈՍՏՈՍ

1 Վատ եղանակ, շք
և փոփոխական:

7 Ցուրտ:
9 Անձրև և կայծակն:
13 Ախորժալե եղանակ:
19 Գիշերը հողմ և կայծ:
20 Սպասել որոտման,
վերջումը ամպ, մրր-
րիկ, կամ փոթորիկ
և կայծակն:

ՍԵՊՏԵՄԻՆԲ

1 Արևմտեան հողմ և
ամպամած:
11 Փոփոխական եղան:
12 Սաստիկ հողմ:
13 Սաստիկ հողմ:
15 Ցուրտ և հողմային
եղանակ:
16 Ցուրտ և հողմային
եղանակ:
19 Ցուրտ և հողմային:
20 Փոփոխական եղա-
նակ, իսկ վերջումն,
փայլումն արեղական:

ՀՈՒՏԵՄԲԵՐ

1 Փոփոխական եղան:

- 2 Փոփոխական եղան:
- 3 Ընծրե և ցուրտ:
- 4 Ընծրեային կամ խառըն եղանակ:
- 8 Ընծրեոտ կամ ձիւնոտ եղանակ:
- 11 Եխորժալի եղանակ:
- 15 Եխորժալի եղանակ:
- 18 Ընծրեոտ կամ խառըն եղանակ:
- 19 Մթնդած:
- 21 Թեքվում է զէպի անծրե:
- 26 Չիւն և անծրե:
- 28 Չիւն և անծրե:

- 12 Չիւն և անծրե:
- 14 Մթնդած:
- 16 Հողմային:
- 27 Փոփոխական եղան:

ԴԵՆՏԵՄԻՆԻ

- 1 Թեքվում է զէպի ձիւ:
- 2 Լաւ եղանակ:
- 6 Ընծրե:
- 8 Սաստիկ ցուրտ:
- 10 Տաք եղանակ:
- 15 Հողմային:
- 17 Մթնդած և խոնաւ:
- 18 Ըմպամած:
- 20 Ըմպամած:
- 28 Եխորժալի եղանակ, իսկ յետոյ ձիւն և հողմ:

ՆՈՅՆՄԻՆԻ

- 1 Ընծրե և ցուրտ:
- 3 Ընծրե և ցուրտ:

Դամանակագրութիւնք Ազգային և այլ Անցիցն Երևելեաց Աշխարհի:

Ի ստեղծմանէ աշխարհի մինչև ցայժմն է	Ը. Կ.
լստ հաշոյ Բնդհանուր Եւրոպայոց . . .	7385.
" " Բան Տօմոյի Հայոց . . .	7302.
" " Սեպտեմբրի . . .	5834.
" " Հիւնոց . . .	5637.
Ի ստեղծմանէ աշխարհի մինչև ի ծնունդըն Բրիտանի . . .	5508.
Յերանդոյն Աղամայ ի Ղրախտէն . . .	7075.
Ի ջրհեղեղէն մինչև ցայժմն է . . .	5040.
Ի սկզբնաւորութենէ Տերութեանս Հայոց ի Հայկայ . . .	3984.
Ի սկզբնաւորութենէ Պարուրայ թագաւորութեանս Հայոց . . .	2626.
Ի նորոգութենէ Վաղարշակայ Հայոց Արշակունի թագաւորութեան . . .	2026.
Ի Ծննդենէ Յիսուսի Բրիտանի . . .	1877.
Ի հաւատարոյ Աբգարու անդրանիկ թագաւորին մերոյ ի Բրիտան . . .	1844.
Ի ծննդենէ Լուսաւորչին մերոյ սրբոյն Գրիգորի . . .	1620.
Յելիցն սրբոյ Լուսաւորչին մերոյ ի վերապէն և ի լուսաւորութենէ Ազգիս Հայոց . . .	1576.
Ի շինութենէ սրբոյ ԼԶմիածնի . . .	1574.

Ի զիւտոյ գրոցս Հայկական	1467.
Ի թարգմանութենէ Լստուածաշունչ գր- րոց ի Հայ բարբառ	1466.
Ի բարձմանէ Արշակունեաց՝ Հայոց թա- գաւորութեան	1449.
Ի նահատակութենէ 1036 սրբոց Սար- ղանանց քաջամարտիկ Հայկազանց:	1426.
Ի նորոգութենէ Տօմարիս մերոյ	1326.
Ի բաժանմանէ վրաց ի Հայոց	1289.
Ի սկզբնաւորութենէ թագաւորութեանն Ռուսաստանեաց մինչև ցայժմն է	1015.
Ի յերրորդ նորոգութենէ թագաւորու- թեանս Հայոց Բազրատունեաց՝ Մ- շոտոյ մեծէ	992.
Ի յինգունելութենէ Ռուսաստանեայց Քրիստոնէական ուղղափ. Ս. Արծնի:	889.
Ի չորրորդ նորոգութենէ թագաւորութեա- նէս Հայոց Ռուբինեանց՝ ի Աւոնէ Ռուբինեանց	679.
Ի զիւտոյ դիտակին	609.
Ի զիւտոյ կողմնացուցին	575.
Ի բարձմանէ թագաւորութան մերոյ՝ որ ի Ալիլիկեայ	504.
Ի զիւտոյ թղթաշինութեան	504.
Ի զիւտոյ տպագրութեան	437.
Ի զիւտոյ Ամերիկայի	385.
Ի զիւտոյ ժամացոյցի	376.

Ի սկզբնաւորութենէ տպագրութեան Հայ- կական տառից	312.
Ի բարձմանէ իշխանութեան քաջ իշխա- նին Հայոց՝ Դաւիթ-Բէգի	147.
Ի զիւտոյ օրապարիկ գնդի	95.
Ի զիւտոյ շոգենաւի	73.
Ի շինութենէ Ազարեանց Հայկական Ճեմարանի Արևելեան լեզուաց ի Մուքուա	61.
Յանմանէ Ռուսաց՝ Երևանի և նահան- գաց նորին	50.
Ի բացմանէ Ազգային Հոգևոր Գարոցի Հայոց ի Տփլիս՝ ի Ներսիսէ Աբբ- եպիսկոպոսէ	52.
Յայցելութենէ Օգոստափառ մեծի Վայսեր Նիկողայոսի սահմանցս Հայաստանի և այլոց	40.
Ի զիւտոյ լուսանկարի	38.
Ի բացմանէ «Գասպարեան», Աղքատա- նոցի, վանն մնասկարարելոյ Հայազ- գի սնանկաց որ ի Մուքուա	36.
Յայցելութենէ ժառանգին, այժմ Օգոս- տափառ մեծի Վայսեր ԱԼԷԲ- ՍԱՆԳԻԻ Ի. սահմանցս Հայաս- տանի և այլոց	27.
Ի հաստատութենէ Մարդասիրական ըն- կերութեան յանուն Սրբոյն Գրիգորի	

14. 1 Լուսաւորչին մերոյ որ ի Բազու . . .
- 1 Էնութենէ և ՚ի Հաստատութենէ, Հընութեան երկոյ թանգարանացն որ առկից Տաճարին սրբոյ Լըջմիածնի . . . 9.
- 1 Վերանորոգութենէ Տպարանի սրբոյ Լըջմիածնի ի Տ. Տ. Գեորգայ Գ. սրբազնագոյն Կաթուղիկոսէ ամենայն Հայոց 9.
- 1 Հրատարակութենէ «Երարատ», ամսագրոյ Ս. Լըջմիածնի. 10.
- 1 Էնութենէ Ղեմարանի սրբոյ Լըջմիածնի: 7.
- 1 Կրկին այցելութենէ Ն. Կ. Ս. Օգոստոսիառ Կայսեր ԵԼԼԻԲՍԵՆԻԲ. Գաղտանի և Վրաստանի . . . 6.

ՄՆԾԱՀՆԻՍ ԱՒՈՒԲ

Եկեղեցական տօնից՝ և Տօնախմբութեան Կայսերական Տոհմին Ռուսաց:

Խաչանէ Ժ օրերն պարտ էն ամենակն և քաղաքացուսական պարտաճանչից:

ՅՈՒՆՎԱՐ

- 1 Ժ Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի Ելէքսէ, Ելէքսանդրովչի և Մեծ Իշխանուհի Ելէնէ Պաւլովի:

- 5 Ժ Ղրագալոյց Ծննդ:
- 6 Ժ ՄԿԲՏՈՒԹԻԹԻՆՆԵ ՔԲԻՍՏՈՍԻ:
- 10 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Եծ Իշխանի Պետրա Նեկոլայեվչի:
- 24 Են. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանադատեր Կսէնի Ելէքսանդրովի:

ՓԵՏՐՎԱՐ

- 2 Ժ Տեառնընդառաջ:
- 3 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի Նեկոլայ Կոնստանտինովչի: Տօն ասպետական նշանի Ս. Եննայի:
- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանադատեր Վերայ Կոնստանտինովիա:
- 4 և 5 Ժ Ռւր. և Շր. Պանրուտի:
- 19 Ժ Բագմիրն ի դահ Ն. Կ. Մ. Կայսեր ԵԼԼԻԲՍԵՆԻԲ ՆԻԿՕՇՅԵՎ ՉԻ:
- 26 Ժ Ծն. Ն. Կ. Բ. Ժառանգի Կայսեր ԵԼԼԻԲՍԵՆԻԲ Ելէքսանդրովչի:

ՄԵԼՏ

- 20 Ժ ԾԱԳԱԵՕԱՐԳ:
- 25 Ժ ԱԻԵՏՈՒՄՆԻ և Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանադատեր Կսէնի Ելէքսանդրովի:
- 25 — 26 Ժ Ռւր. և Շր. Չարչարանաց եօթնեակ:
- 27 — 31 Ժ Օստական օրեր:

ԵՊՐԻՆ

- 1 Ծն. Ն. Կ. Բ. Բարեպաշտ Թադաւորի և Մեծ Իշխանի Ելէքսանդր Միկայելովչի:

Օլգայ Նիկոլայեվնի:

15 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Վլադիմերայ
Եղեքսանդրովչի:

16 Ծն. Ն. Կ. Բ. և Մ. Իշխանադստեր՝ Բա-
րեպաշա Թագուհուհու Ենաբուստի Միկայելովնի:

22 † Ըն. Ն. Կ. Մ. Կայսերուհուհու ՄԱՐԻԱՅ
Եղեքսանդրովնի. Ն. Կ. Բ. Ժառանգուհուհու
Մարիայ Ֆեոդորովնի. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխա-
նադստեր՝ Մարիայ Եղեքսանդրովնի. և Մ.
Իշխանուհուհու Մարիայ Նիկոլայեվնի:

27 † Ծն. Ն. Կ. Մ. Կայսերուհուհու ՄԱՐԻԱՅ
Եղեքսանդրովնի: Ծն. և Ըն. Ն. Կ. Բ. Նի-
կոլայ Նիկոլայեվչի, անդրանկին. և Ըն. Ն.
Կ. Բ. Նիկոլայ Նիկոլայեվչի կրտսերոյն:

ՕԳՈՍՏՈՍ

1 † Ծագումն պատուական Փայտին Ս. Խաչի:

6 † Ելլակերպութիւնն Քրիստոսի:

10 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Կոնստանտին
Կոնստանտինովչի:

11 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Գեորգի Մի-
կայելովչի:

15 † Վերափոխումն Ս. Եստուածածնի:

16 Ծն. Ն. Կ. Մ. Իշխանուհուհու Եկատերինի
Միկայելովնի:

19 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ. Եղեքսանդրի Վլա-
սիմերիչի:

22 Ծն. Ն. Կ. Բ. Օլգայ Կոնստանտինովնի:

26 † Թագադրութ. և Օծումն Ն. Կ. Մ. ԿԱՅ-
ՍԵՐ ԵԼԻՔՍԱՆՆԻՆԻ ՆԻԿՈԼԱՅԵՎ
ԵՎ ԶԻ և Կայսերուհուհու ՄԱՐԻԱՅ Ե-
ղեքսանդրովնի:

29 † Գլխատումն Յովհանու Մկրտչին:

30 † Ըն. Ն. Կ. Մ. Օդոստափառ ԿԱՅՍԵՐ
ԵԼԻՔՍԱՆՆԻՆԻ ՆԻԿՈԼԱՅԵՎ ԶԻ
և Ն. Կ. Բ. Ժառանգին Եղեքսանդր Եղեք-
սանդրովչի. և Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Եղեք-
սանդր Միկայելովչի: Ծն. Ն. Մ. Օլգայ
Նիկոլայեվնի: Տոն ասպետութեան Ս. Եղեք-
սանդրի՝ Նեվագուհու:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

8 † Ծն. Ս. Եստուածածնի ի յԸննայէ: Ծն.
Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանուհուհու Օլգայ Ֆեո-
դորովնի:

9 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Կոնստանտին
Նիկոլայեվչի:

14 † ԽԵԶՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ:

17 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանադստեր՝ Վերայ
Կոնստանտինովնի:

21 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Պաւլ Եղեք-
սանդրովչի: Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Պը-
միտրիայ Կոնստանտինովչի:

25 Ծն. և Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Սեր-
գեայ Միկայելովչի:

26 † Ս. Եւեստարանչին Յովհաննու:

28 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Վեաշեսլաւայ
Կոնստանտինովչի:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

- 1 † Պաշտպանութիւն Ս. Եստուածածնին:
- 4 Ծն. Ն. Կ. Բ. Բարեպաշտ Թագաւորի և
Մ. Իշխանի՝ Միխայէլ Միխայելովչի:
- 5 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանագասեր՝ Մա-
րիայ Ելէքսանդրովնի:
- 13 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Միխայէլ Նի-
կոլայեվչի:
- 22 † Օր պատկերին Ղազանու Ս. Եստուածածնի:

ՆՈՅՆՄԵՐՆԵՐ

- 6 Ծն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանի՝ Նիկոլայ Նի-
կոլայեվիչ կրտսերի:
- 8 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանաց՝ Միխայէլ
Նիկոլայեվչի և Միխայէլ Միխայելովչի: Տօն
ամենայն ասպետական նշանաց:
- 14 Ծն. Ն. Կ. Բ. Բարեպաշտ Թագուհի Ժա-
նանդուհայ և Մ. Իշխանուհայ՝ Մարիայ
Ֆէոդորովնի:
- 21 † Երկնց անոց Բնծայումն Ս. Եստուածածնի
ի տաճարն:
- 24 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանուհայ՝ Եկատա-
րինէ Միխայելովնի:
- 26 Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշխանաց՝ Գէորգիա Ե-
լէքսանդրովչի և Գէորգիա Միխայելովչի:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

- 6 † Ս. Նիկողայոսի սքանչել: Ըն. Ն. Կ. Բ. Մ.
Իշխանաց՝ Նիկոլայ Ելէքսանդրովչի Նիկոլայ
Կոնստանտինովչի և Նիկոլայ Միխայելովչի:
- 16 Ծն. Ն. Կ. Բ. Ելէքսէի Միխայելովչի:
- 22 Ըն. Ն. Կ. Բ. Իշխանագասեր՝ Ընասաօսի
Միխայելովնի:
- 25 † Ծն. ՔՐԻՍՏՈՍԻ:
- 26 և 27 † Եւուք Ծանդ. Քրիստոսի:

ԿԵԿՍԵՐ

ԵԿԵՆ

ՏՈՒՆՆ

ՌՈՒՍԱՅ

ՆՈՐԻՆ ԿԵՅՍԵՐԵԿԵՆ ՄԵՆՕՌԻԹ.
 Եմենաբարեպաշտ Թագաւոր և Ինքնակալ ԿԵՅ.
 ամենայն Ռուսաց ԵԼԻՔՍԱՆՏԻՆՆԻՆՆԻՆ
 ԵՆՅԵՎԻՉ. Ծն. 1818 ա. 18 Եպր. 59: Ն.
 ԿԵՅՍԵՐԵԿԵՆ ՄԵՆՕՌԻԹ. Եմենաբարե-
 պաշտ Թագուհի և ԿԵՅՍԵՐՈՒՅԻ ՄԵՐ-
 ԻՆՅ ԵԼԻՔՍԱՆՏԻՆՆԻՆՆԻՆՆԻՆ. Ծն. 1824
 ա. 27 Յուլ. 53 ա: Նախկին Ժառանգուհի Գեոսէն
 Գարնշտարու Մեծ Դուքսի Իլդովիկայ Բ. և ա-
 մուսնուց Ն. Վ. Իլդովիկայ - Իսիդր: Որդի Նոյն:
 1. Ն. Կ. Բ. Բարեպաշտ Թագաւոր Երաքայա-
 ժաանդ և Մ. Ի. ԵԼԻՔՍԱՆՏԻՆՆԻՆ ԵԼԻՔ-

ՍԵՆԻՐՈՎ ԻԶ. Ծն. 1845 ա. 26 Փետր. 32 ա:
 Եճուսին Նոյն: Ն Կ. Բ. Բարեպաշտ ԹԵՂՈՒ-
 ՀԻԿՄ. ԻԶ. ՍԵՆԻՐՈՎ ՖԻՕԴՈՐՈՎ ՆԵ.
 Ծն. 1847 ա. 14 Նոյ. 30 ա: Ուրբէ՛ Նոյն: ա. Ն.
 Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Նիկողայ Ալեքսանդրովիչ. Ծն. 1868
 ա. 6 Մայ: ք. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Գեորգի Ա-
 լեքսանդրովիչ. Ծն. 1871 ա. 27 Ապր: 4. Ն. Կ.
 Բ. Մ. ԻԶ. Կոնստանտինովիչ. Ծն. 1875
 ա. 25 Մար: 2. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Վլադիմիր Ալեք-
 սանդրովիչ. Ծն. 1847 ա. 10 Ապր: Եճուսին Նոյն:
 Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Մարիայ Ֆեոդորովնա Պաւլով-
 նա. Արքայադուստր Մեկկէնբուրգ - Շվեյցինսկայի:
 Ուրբէ Նոյ: Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Ալեքսանդր Վլա-
 դիմերիչ. Ծն. 1875 ա. 19 Օգոստ:
 3. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Ալեքսեյ Ալեքսանդրովիչ.
 Ծն. 1850 ա. 2 Յունի:
 4. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Սերգեյ Ալեքսանդրովիչ.
 Ծն. 1857 ա. 29 Ապր:
 5. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Պաւել Ալեքսանդրովիչ.
 Ծն. 1860 ա. 21 Սեպտ:
 6. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Մարիայ Ալեքսանդրովնա
 Ծն. 1853 ա. 5 Հոկ: Եմմանուէլալ ընդ Ն. Ալք.
 Բ. Արքայորդի Ալֆրէդի Դքս. Եղիմբուրգսկայի:
 Եշէորդ Ն. Կոյս. Մ:
 ա. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Կոնստանտին Նիկողայեվիչ.
 Ծն. 1827 ա. 9 Սեպտ. Եճուսին Նոյն: Ն. Կ. Բ.
 Մ. ԻԶ. Ալեքսանդրա Եօսիֆովնա. Ծն. 1830 ա. 26

Յունի: Նախկին Արքայադուստր Սոկոմա Ալլէն-
 բուրգայի: Ուրբէ՛ Նոյն: ա. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ.
 Նիկողայ Կոնստանտինովիչ. Ծն. 1850 ա. 2 Փետր:
 ք. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Կոնստանդին Կոնստանդին-
 ուովիչ. Ծն. 1858 ա. 10 Ապր:
 4. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Դմիտր Կոնստանդինովիչ. Ծն.
 1860 ա. 1 Յունի: Դ. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Վեռայնա-
 լով Կոնստանդինովիչ. Ծն. 1862 ա. 1 Յունի:
 Է. Ն. Արքայական Մ. Օլգայ Կոնստանդինովնա.
 Ծն. 1851 ա. 22 Օգոս: Եմմանուէլալ ընդ Ն.
 Արքայական Մ. Ելենովայ Գեորգիի Յունաց:
 շ. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Վերայ Կոնստանտինովնա. Ծն.
 1854 ա. 4 Փետ: Եմման. 1874 ա. ընդ Ն. Արք.
 Բ. Գքս. Վերոնիքերգսկայի Վելչէյմայ Եւզենի:
 ք. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Նիկողայ Նիկողայեվիչ.
 Ծն. 1831 ա. 27 Յուլ: Եճուսին Նոյն: Ն. Կ. Բ.
 Մ. ԻԶ. Ալեքսանդրա Պետրովնա. Ծն. 1838 ա. 21
 Մայ: Նախկին Արքայաժառ. Օրդենբուրգ: Ուրբէ՛ Նոյ:
 ա. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Նիկողայ Նիկողայեվիչ. Ծն.
 1856 ա. 6 Նոյեմբ: ք. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Պետր
 Նիկողայեվիչ. Ծն. 1864 ա. 10 Յունի:
 Դ. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Միխայէլ Նիկողայեվիչ. Ծն.
 1832 ա. 13 Հոկ: Եճուսին Նոյ: Ն. Կ. Բ. Մ. Ի.
 Օլգայ Ֆեոդորովնա. Ծն. 1839 ա. 8 Սեպ: Նախկ.
 ժառանգուհի Բաղէնու: Ուրբէ՛ Նոյն: ա. Ն. Կ. Բ.
 Մ. ԻԶ. Նիկողայ Միխայէլովիչ. Ծն. 1859 ա. 14
 Ապր: ք. Ն. Կ. Բ. Մ. ԻԶ. Եմմանուայ Միխա-

յերմեայ. Ծն. 1860 ա. 16 Յուլ: 4. Ն. Կ. Բ.
 Մ. Իշ. Միկայել Միկայելովիչ. Ծն. 1861 ա. 4
 Հոկ: 7. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ. Գեորգի Միկայելովիչ.
 Ծն. 1863 ա. 11 Օգոս: 7. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ.
 Ալեքսանդր Միկայելովիչ. Ծն. 1866 ա. 1 Ապր:
 2. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ. Սերգեյ Միկայելովիչ. Ծն.
 1869 ա. 8 Հոկտ: 7. Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ. Ալեկսեյ
 Միկայելովիչ. Ծն. 1865 ա. 16 Դեկտ:
 Բ. Ն. Աբբ. Բ. Օլգայ Նիկոլայեվնա. Ծն. 1822
 ա. 30 Օգոս: Ամուսն. ընդ Ն. Ե. Բ. Ալիբանով
 բերդակի Երբայի Ֆրիդրիխի Ալեքսանդրովիչի:
 Նոյն. Կ. Բ. Իշ. Բեմառնիկ Դուքս. և Դքսուհիք.
 Լեյտեն բուրգի:
 Մ. Իշ. Նիկոլ. Մակսիմիլիանովիչ. Ծն. 1843 ա. 23 Յուլ:
 Բ. Իշ. Եզեն. Մակսիմիլիանով. Ծն. 1847 ա. 28 Յուլ:
 4. Իշ. Սերգ. Մակսիմիլիանով. Ծն. 1849 ա. 8 Դեկ:
 7. Իշ. Գեոր. Մակսիմիլիան. Ծն. 1852 ա. 17 Փետ:
 7. Իշ. Մարիայ Մակսիմիլիանովնա. Ծն. 1841 ա.
 4 Հոկ: Ամուսնց. ընդ Ն. Աբբ. Բ. Աբբայորդ-
 ևյ Ալեկսեյովի Բադենակոյ:
 Դ. Իշ. Եզենիայ Մակսիմիլիանովնա. Ծն. 1845
 ա. 20 Մարտ: Ամուսն. ընդ Ն. Բ. Աբբայորդի
 Ալեքսանդր Գետրովի Օլեկսեյբուրգակոյ:
 Ն. Կ. Բ. Մ. Իշ. Եկատերինայ Միկայելովնա.
 Ծն. 1827 ա. 16 Օգոստ: Ամուսն. ընդ Ն. Բ.
 Դուքս Գեորգի Մեկիմիլով — Ստրիլցիկիմի:

Յուլիանոս 1877-ի. Օրացույի.

ԾԱՂԻԿ ԸՆՏԱՆԵԼՑ

1877 ամի.

Երեւոյ Տարի:

յերկան:

Խմբագիր — Հրատարակիչ

ԱՐԳԱՐ Ս. ԳՈՒԼԱՄԻՐԵՆՆՑ:

9.

ԾԱՂԻԿ ԸՆՏԱՆՆԻՐԻՑ Նուէր Հայ գերդաստանաց:

Ես ծաղիկ եմ ընտանեկան,
 Չեմ վայրենի անձանօթ՝
 Միշտ սիրվումեմ ընտանիքից,
 Գիշեր, ցերեկ, առաւօտ:
 Երբ Արփենույ լոյսը բացվում,
 Ինձ քաղումեն պարտիզից,
 Որոշ, որոշ են հոտոտում՝
 Հողույ զգացմամբ սիրալից:

Իմ ճիւղերն են թէ և կարճիկ,
Եւ մանրեն իմ թերթիկներս:

Բայց շահաւէտ սիրազգեցիկ

Փարատումն վատ մաքեր:

Իմ պարտէղն շատ բերաւոր,

Չէ ամփոփուած մի անկեան՝

Իմ դռներն են հազարաւոր —

Հանկայողին պատրաստ կան:

Երբէն ունիմ հոս անուշիկ,

Եւնահաւթեան բուրմունքով՝

Նոր գորութիւն հողեղմայիկ,

Ուսման մտքով սերմերով:

Ուսումնասէր չայ մանուկներ —

Օրիորդներ սիրազունք,

Չնկ խնկումեմ՝ նոր նոր հոսեր՝

Օաղիկներին նորատունկ:

Դէհ հաճեցէք այս ընդունել,

Չեր այլ քերոյջ սրտեղումն՝

Իմ դարձեր նոր է բացուել,

Մեծ չայատան աշխարհումն:

Թող զարգանայ միայ մանկական,

Միշտ սուրբ ուսման հողոյ ճոց՝

Թող վառուի սէր կրօնական,

Որպէս մեր չարոյ սիրոյ բոց:

Ս. Ք. Տէր Եւանջելայի

1877 թի 1 հոկտեմբերի Նորի:

Նախկին Լուսաւորին չայատանեայց Սուրբ Թադէոս:

Երբ Փրկին Քրիստոս չամբարձուեց երկնքը,
պատուիրեց թափման առաքելին, որ 70 աշակերտանե-
րից՝ իւր եղբորը Թադէոս առաքելոյն ուղարկէ Արե-
սիայ Երզար չայոց թագաւորին բժշկելու. որե ու-
ղարկեց: Գնաց Թադէոս առաքելայը Տուրքիայ իշխանի
տունը, որ բնդունեց Քրիստոնէութիւնը: չամբար-
տարածուեց ամենայն սեղ, և երբ լսեց Երզարը՝ իս-
կոյն հրաւիրեց իւր մօտ. Թադէոսը մանկերուն պէս՝ տե-
տաւ Երզարը Թադէոսի երեսին զորմանայի տեսիլ ուս-
տի վերկացաւ դա՛հիցը ընկաւ երեսի վերայ և երկրպա-
զեց: պալատի բոլոր իշխանները ափշեցին, պատճառ որ
չխնացան տեսիլը: Եսայ Երզարը, «Դու ևս արդեօք
«Փրկիչ Յիսուսի աշակերտը որ խոտացաւ ուղարկել
«ինձ մօտ. կարո՞ղ ես բժշկել իմ անտանելի ցաւը», Պա-
տմախանեց Ս. Թադէոսը՝ «Եթէ հաւատաս Արդւոյն
«Վստուծոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ կրկատարուի քո սրտի
«ինդրուածքը:», Եսայ Երզարը «Ես հաւատացած
«եմ՝ Նորան և չօրն՝ որ յերկնքումն է. վաննորոյ և
«կամեցայ վերանել իմ զօրքը, և դալ կատարել չրե-
«աներին որ խաչեցին Նորան. որէ Փրկին աշխար-

Հի...,, Յետոյ քարոզեց Ս. Թադէոսը և բժշկեց անբուժելի ցաւից. բժշկեաց նա ևս քաղաքի ամենայն ցաւադարուածներին, հիւանդներին և ախտաժեւներին: Եւ երբ բոլորը հաւատացին՝ մկրտուեց Եբզար թագաւորը և ամենայն քաղաքը, և 32 թուին տիրեց Հայաստանսուճը Բրիստոսի Եստուածութեան Լուսաւորութիւնը, փակուեց կոոց տաճարների դռները, ծածկուեցին և կորան հեթանոսական պատկերները: Եւ այսպէս օրէցօր աւելանումէին հաւատացեալները. ուստի շինեց եկեղեցի և թագաւորի խոյրարարին որ մետաքսագործ էր՝ մկրտեց և անուանեց Երդէ ու ձեռնադրեց եպիսկոպոս ու թողեց իւր փոխանորդ Եբզար թագաւորի մօտ: Իսկ Ս. Թադէոսը ստացաւ Եբզարից հրովարտակ, որ բոլորը լսեն և ընդունեն Բրիստոսի Եւեւտարանին. ու գնաց վերին Հայոց մէջ Սանատրուկ թագաւորի մօտ, որ քուոր որդին էր Եբզարի. ուր՝ քարոզեց սուրբն, հաւատաց Սանատրուկը և իւր Սանդուխտ աղջկը, ևս և անթիւ ժողովուրդք. ու բարեպաշտ Օւաքարիային ձեռնադրեց եպիսկոպոս: Եպա՛ այնտեղեց գնաց Եղուանք, որտեղ ևս քարոզելով՝ ընտրուեցին Բրիստոսեայք. իսկ այնտեղեց ուղևորեց Սապարովկեայ: Բայց երբ լսեց ցաւակցաբար Սանատրուկի ուրացութիւնը Բրիստոսի Եստուածութեանն՝ իսկոյն վերադարձաւ. երբ մտաւ Միջագետաց սահմանը՝ պատահեցին 5 դեսպանք Հռոմայեցուց. որոնց քարոզելով՝ դարձրեց Բրիստոսեութիւն, մկրտեց բոլորին և գլխաւորին ձեռնադրեց քահանայ որի անունն էր՝ Ոսկի. ուստի կոչուեցան Ոս-

կեանք (*): Բայց երբ խնայաւ Սանատրուկը որ թագէտսի քարոզութեամբն հաւատացին Ոսկեանք՝ ուստի կանչեց Ս. Թադէոսին Շաւարան քաղաքը և 48 թ. կամ ըստ այլոց՝ 49 թ. սպանեց այնտեղ իւր աղջկայ սրբուհւոյ Սանդուխտի հետ. նահատակման միջոցին տեսան ժողովուրդքը երանելոյն և երանելուհւոյն վերայ՝ Եստուածային սքանչելքը, ուստի և շատերը իսկոյն հաւատացին Բրիստոսի Եստուածութեան և նահատակուեցին:

11.

Երկրորդ Լուսաւորիչն Հայաստանեայց Սուրբն Գրիգոր:

Գրթութիւնն, և անսահման ողորմութիւնն Եստուածային կրկին սկսեց ծաւալել Եւեւտարանական սրբազան լուսաւորութեանց նշոյլը Հայաստանեայց աշխարհում, որով յղացաւ կինն Ենակի պարթեւազն Պալհաւունոյ Ոգոհն Մարտազ դաւառի մէջ սրբոյն թագէտսի Եռաքելոյ տապանի մօտ:

Խոսրով թագաւորն Հայոց՝ որ Տրդատայ հայրն էր, Պարսից Երտաշէր թագաւորին անթիւ նեղութիւններ տուեց. ուստի Երտաշէրը, առաջարկեց Ենակին որ

(* Տե՛ս Ծանոթիւն Բնաստեայ Ե. ասորի 1876 թ. էրէս 6:

գնա Հայաստան մի հնարով Խոսրովին սպանելու:—
 Եկաւ Ենաիր ամբողջ իւր ընտանիքով և եղբորով
 Աղաբաբապատ. ուր՝ ծնաւ 257 թ. մի որդի, որ նուե-
 րուեց ինչպէս անուշահոտ ծաղիկն վարդենի իւր փշալի
 տերևներէնց՝ այնպէս և ծաղկեցաւ Հայաստանում գնայ-
 լողական և զերբնական անուշահոտութեանց բուր-
 մանքն Քրիստոսի: Եւ կեղծ բարեկամութեամբ մը-
 տաւ Խոսրովի մօտ և մնաց երկու տարի. իսկ դէպի եր-
 րորդ տարին՝ յանկարծ սպանեց Խոսրովին ու սկսեց
 փախչել իւր եղբօր հետ Պարսկաստան. բայց Հայոց
 զօրքը փրայ հասան, կալան ճանապարհը Երտաշտ
 քաղաքի մօտ. և երբ պաշարեցին՝ Տափերական կար-
 մնջնց ձգեցին Ենաիրն և իւր եղբօրը Երասխի մէջ
 որոնք և խեղդուեցին: Իսկ ընտանիքը և որդիքը սրով
 կոտորեցին, բացի մէկին՝ որին Եստուած անօրինելէր
 Ռ. Լ. աստուծոյն Հայոց, այնպէս որ, բարեխեղձ Եւ-
 թաղը մի հնարով աղատեց իւր Սոփիա սանտուի հետ.
 Սոփիէն՝ քրիստոնեայ էր, և Եւթաղի քոյրներ, տարաւ
 մանկանք Աեսարեա մկրտեցին և անուանեցին ըստ
 հրաշալի կոչմանն հրեշտակին «Պրիգոր:»

Աեսարիայում գայեակի մօտ դաստիարակուեց առա-
 քինութեամբ ու կրթուեց Հելլենական դպրութեամբ
 մինչև 18 տարեկան հասակը. իսկ յետոյ՝ ամուսնացաւ
 հաւատացեալ Պաւթի Մարիամ օրիորդի հետ, որից
 ունեցաւ երկու որդի՝ Արթանէս և Երիստակէս: Բայց
 երեք տարուց յետոյ՝ միասիրտ հաճութեամբ քակեցին
 ամուսնութեան կապը. Պրիգորը՝ Արթանէսին յանձ-

նեց գայեակին իսկ Մարիամը Երիստակէս որդոյն
 գնաց կուսանոց:

Եյն ժամանակ Տրդատը Հռովմ քաղաքումն էր:
 Պրիգորը, լսեց իւր հօր յանցանքը. որոյ համար
 նա գնաց նորա մօտ ծառայելու: Երբ Տրդատը թա-
 դաւոր դարձաւ 286 թ. մեծ բազմութեամբ վերադառնու-
 մէր Հայաստան. և երբ հասան Եկեղեցոց դուռափ
 Երիգայ քաղաքը՝ իջևանեցին Պայլ դետի ափում, ու
 ցանկացաւ Տրդատը դոհութեան զոհ մատուցանել Ե-
 նահիտ կուռքին. Պրիգորին ևս հրամայեց որ ծաղկեայ
 պտաիր դնի Ենահոտի գլխին. բայց նա յանձն չստաւ,
 այլ յայտնեց համարձակապէս իւր քրիստոնէութիւնը,
 որ մինչև այն ժամանակը ծածուկ էր սպառում: ուստի
 Տրդատը տասն և չորս տեսակ ամենադառն, տանջաք-
 ներ տարուց յետոյ՝ որոնց Եստուածային անհուն ողոր-
 մութեամբ համբերեց, և երբ խնայաւ որ Պրիգորը
 Ենաիրի որդինէ, հրամայեց իսկոյն տանել Երտաշտ
 քաղաքը և ձգել մահապարտների Խոր Ախրապը ուր՝
 լինէն էին զարհուրելի և դժնեայ օձերով:

Սուրբն Պրիգոր մնաց այնտեղ մօտ 15 տարի, ուր՝
 կերակրվումէր Եստուծոյ խնամքով, մէկ բարեպաշտ կը-
 նօջից:

Առաքաշտութեան մոլութիւնը այն աստիճանին էր
 հասել, որ մինչև անգամ 301 թ. նահատակել տուեց
 Տրդատը սրբոց կուսանոցն Հոփիսիմեանց՝ և Պայի-
 անեանց, որոնց մարմինները անթաղ փռուած էին դաշ-
 տերի վերայ, որով դիւահարուեց թագաւորն և փո-
 խուեց կերպարանքը խողի, և կատաղութեամբ դիմեց

անմարդաբնակ տեղեր փրփրելով և ուտելով իւր մարմինը. նոյնպէս դիւահարուեցան իշխանները, Թագաւորի ընտանիքը և ժողովուրդը:

Ե՛յն աղէտալի, Եստուածային պատուհասը, երբ Տրդատայ քոյր Խոսրովիդուխան տեսաւ՝ արտասուեց, և մնացել էր շուարուած. յանկարծ տեսիլքով յայտնուեց՝ « Եստացեալ դիւահարներին բժկութիւն գանելու « համար՝ շտապեցէք հանել խոր Ա իրապից կապեալ « Գրիգորը, որ կայ բժշկի բոլորին », Ե՛յս տեսիլքը անհաւատալի երևաց հեթանոսաց մինչև որ կրկնուեցաւ էն՝ 4 անգամ. վասնորոյ ուղարկեցին Օտայ նախարարին շատ ծառաներով Երաշատ. հանեցին սրբոյն, բայց որովհետև այլազունուած էր. ապա լուացին սրբոյն, հագցրին շորեր ու բերուեմէին խնդութեամբ Ա զարշապատ. Տրդատը և միւս բոլոր դիւահարեալքն դիմեցին սրբոյն առաջ. իսկ Ս. Գրիգորը ծուներ կըրկնեց և սկսեց աղօթել՝ նոցա բժշկութեանց համար, որով նոքա զդատացան և գոհութիւն տուին Եստուծոյ. յորդորեց որ ձմարտութեամբ ճանաչեն և պաշտեն Եստուած: Իսկ յետոյ գնաց Ս. Գրիգորը Ս. Առևանաց նահատակեալ տեղին, որոնք մաքրութեամբ և անարատութեամբ պահուած էին Կախանամութիւնից. ժողովեց Ս. Գրիգորը և տարաւ ամփոփեց նոցա բնակուած հնձաններումը՝ ու ինքն 66 օր մնալով կուսանաց հանգատարանումն քարոզեց, որով կրկին նորոգուեց Հայաստանում՝ քրիստոնէութիւնը. ժողովուրդը էր հեռանում Ս. Գրիգորի քարոզութիւններէից, որը՝ պատուիրեց նոցա 5 օր ծո՛ղ պահեն:

Երբ աւարտեց քարոզութիւնն Տրդատը ընկաւ սրբոյն ոտքը, արտասուելով խնդրեց բժշկութիւն իւր կերպարանափոխուած մարմնոյն. իսկ Ս. Գրիգորը յորդորեց նախ և առաջ շինել սրբոց կուսանաց վկայարաններ և ապա նրանց բարեխօսութեամբն ընդունել բժշկութեան շունորհք երկնաւոր Հօրից: Ե ինեցին 3 վկայարանք. որոնց մէջ ամփոփեց ս. կուսանաց նշխարքը և որոնք կան մինչև օրս, այնէ՛ վանքք Ս. Հռիփսիմէի, Ս. Գայեանէի և Ս. Եղաիկի:

Սորանից յետ Եստուածային յայտնութեամբ Ս. Գրիգորին, մի տեղ որմով պատեցաւ և տեսաւ՝ միաճին Որդին Եստուծոյ իջեալ երկնից, և կանգնեցաւ այնտեղ Խաչն Քրիստոսի. որին ամենաջերմեռանդ հաւատով երկրպագեցին և ընկալան յԵստուծոյ սրբոյն Գրիգորի ձեռամբն բժշկութիւն բոլոր դիւահարեալք և մոլեգնեալքն:

Ե՛յնուհետև Տրդատը սրբոյն Գրիգորի յորդորանքով սկսեց բոլորովին ջնջել հեթանոսութիւնը և կանգնացրեց ամեն տեղ Քրիստոսի Սուրբ Խաչը:

Ուստի Եստուածային յայտնութեամբ Տրդատը, իշխանքը և նախարարքը ընտրեցին Ս. Գրիգորին Հովիւ և Եռաջնորդ: Եւ 302 թ. ուղարկեցին նորան Ասպարովիտայի Աեսարիա քաղաքը ուր՝ ձեռնադրուեց քահանայապետ Ղևոնդ հայրապետից ու ընդունեց նուէր մասունք նշխարացն սրբոյն Յովհաննու Արապեալին և Եթանազիսեայ եպիսկոպոսին, ու դարձաւ Հայաստան:

Եւ երբ հասաւ Տարօն՝ ուր գեռ կային հեթանոսութիւնք՝ ջնջեց և կանգնեցրեց Ս. Խաչն նշանն. և յետոյ

եկաւ Աշտիշատ աւանը, որտեղ Աստուծոյ յայտնութեամբն շինեց Ս. անք, որի մէջ դրեց յիշեալ մասունքներից մէկ մասը, և անուանեց Ս. Աարապետի վանք. ուր մկրտեց իւր ճանապարհորդակիցքն, թողնելով այնտեղ Առաջնորդ Օհնոր եպիսկոպոսին:

Արբ բուր հասաւ Տրդատին Ս. Գրիգորի վերադարձըն, իսկոյն իւր Աշխէն արկնօջ և Խոսրովիչուլտա քաւոր հետ մեծ բազմութեամբ գորաց՝ եկաւ Բաղրևանդ գաւառի Բաղուան քաղաքը, ու այնտեղ սպասեց զայլտեանն և երբ հասաւ Տրդատը խնդութեամբ և յարդանօք ընկալաւ: Այնտեղ սկսեց երանելին Ս. Գրիգոր՝ կրկին մի ամիս քարոզել, պատուիրեց բոլորին քանի մի օր պահք պահել. յետոյ Ափրատ գետի ափումը Աստուածահարաշ և սրանելի նշանացն երկմամբ՝ մկրտեց Տրդատին և անուանեց Յովհաննէս. նոյնպէս մկրտեց թագաւորի ընտանեաց, իշխանաց և անհամար ժողովրդոց մօտ չորս հարիւր բիւրուց. ձեռնտու ունելով, իւր հետ եղեալ մեծ խումբն եկեղեցական պաշտօնեկից:

Սորանից յետոյ վերադարձան մեծ բազմութեամբ, Աղաբըշապատ ուր 303 թ. սկսեց շինութիւնն հոյակապ Տաճարին Լճ-Միաճնի. որի տեղն արդէն պատեալ էր որմով:

Նոյն իսկ ժամանակին Ս. Գրիգոր սահմանեց Տերունական օտներ, Սրբուհոյ Աստուածածնի. սրբոց վկայիցն՝ Բրիստոսի, և գիշտատակ նահատակութեանցըն սրբոց՝ Հովիտիմեանց՝ և Գայիանեանց:

Ելինեց ամենայն տեղ աւելի քան 2000 վանքեր, կուսանոցներ և եկեղեցիք, ձեռնադրեց եպիսկոպոսք, վար-

դապետք, քահանայք և միւս պաշտօնակալք եկեղեցոյ: Ապիսկոպոսաց թիւը, հասաւ մօտ 500-ի կամ բնա այլոց՝ 400-ից ու 430-ից աւելի. հիմնեց հիւրանոցներ զբարոցներ, կարգեց վարժապետներ Յունաց և Ատուրոց լեզուաւ, վասնզի դեռ չունէինք Հայկական տառեր. կարգաւորեց տեսուչք, սահմանեց սոցա բոլորին ուսնիներ և հասոյթք եպիսկոպոսաց ժողովրդից և եկեղեցոյ գանձանակներից, և յրեց մեր աշխարհը Աստուածդիտութեան լուսով և երկնային խնստութեամբ. միշտ իւր հետ ունենալով գործակից երանելին Տրդատ:

Արբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը պայծառացրեց բուր Հայաստանը Աստուածպաշտութեամբ և բարեկարգութեամբ հանդերձ ատաբեղաշաւիղ առաջնորդնելով սկսեց այնուհետև մերթ առանձնանալ միայնակ, մերթ միքանի ճգնասուն ընկերներով հեռանալ ժողովրդից. դնալով լեռների և անտառների մէջ, ճգնելու բայց էր մոռանում մերթ ընդ մերթ այցելութիւն անել նորադարձ հոտին Բրիստոսի, երբեմն գնումէր Գարանաղեաց կողմը Սեպուհ սարը. ուր՝ յայտնութեամբն Աստուածային. գտաւ մի այրի մէջ սուրբ կոյս Մանէին, որ էր մինն ընկերներից սրբոց Հովիտիմեանց. ըստ աղաչանաց սրբուհոյն Մանէի Ս. Գրիգորը մնաց այնտեղ. և երեք օրից յետ վախճանեց ս. կոյսն Մանէ Ս. Գրիգորը թաղեց և ինքը բնակեցաւ նոյն այրի մէջ: Այս ճգնարանը գալիս էր երբեմն տեսութեան Տրդատը, ուստի շատ անգամ կամենումէր լինել նորան ճգնակից: Այն միջոցում իշխանքն իմացան թէ Ս. Լուսաւորին ունի 2 որդիք՝ Աեսարիայում, ուստի յայտնեցին Տրդատին. իսկ

գաւորին, իշխաններին և ժողովրդին պատուիրեց որ հինգ օր ծօծ պահէն. իսկ յետոյ մկրտեց: Եւ ինչպէս Մինուեացիք պահօք ազատուեցան մահուան աղտոնակներերից՝ նոյնպէս ի յշատակ փրկութեանն պատուհասին շայոց և վերադառնալն կապաշտութիւնից յՍտուածաբան տութիւն՝ Ս. Լուսաւորինն հաստատեց և աւանդեց եկեղեցական կանոն, որ ամենայն տարի պահենք 4. Որովհետեւ այս պահքս քառանորդաց Պահոցից երկու շաբաթ առաջ է, ուստի կոչուեց «Եռամսապահ», ինչպէս նորա կարապետը: Իսկ թէ ինչ է Ս. Սարգիս զօրավարի տօն կատարելու պատճառը այս շաբաթի օրում՝ յայտնի է այն՝ որ Ս. Սարգիս զօրավարը և իւր որդի Սարգիսը 14 զինուորներով, նահատակուեցին Յունի վարի 30-ին. ուստի համեմատելով ամսաթուին՝ սահմանեցին, որ «Եռամսապահ», պատի շաբաթ օրը սուրբ Սարգիս տօնը կատարելը: Բայց ժողովրդից շատերը չեմանալով վերջինիս պահքի խորհուրդն՝ համարուեան անզիտակցաբար Ս. Սարգիս պահք, որ ընդդէմ է մեր ուղղափառ եկեղեցական կանոնաց:

13.

ՀԱՆՆԵՆԻՍ

Չորս եղբարք են խիտ անհաշտ,
 Եւ մտղջ աշխարհ տուն և դաշտ,
 Հերթով անկող մրանում են՝
 Երեք ամսից զընում են:

(Բայցարդու-Լիւնը միսս պարի):

14.

Տիրապետողք զանազան տէրութեանց:

(Ըստ արեւելեան տեղեւութեանց՝ ի 19-էն Յունի. 1875տն.)

1	Եմենայն Ռու. ԵՂԻՔԱՆԵՆ-ԴԻՐՔ. Ինքնակալ և Վայսր . .	1855	տն	Մար.	2.	37	տ.	22	տ.
2	Նոգայլտա. Ֆրիդրիխ Դուքս . . .	1871	տ.	Մայ.	22.	40		6	
3	Եւստրիայ-Վ ենգրի. Ֆրանց-Յոզեֆ և Վայսր . .	1848	տ.	Ղպ.	2.	18		29	
4	Բաւարիայ. Լիւդվիգ Բ. Լուդուիգ . .	1864	տ.	Մար.	10.	18		13	
5	Բաղէն. Ֆրեդրիխ և Վայսր . . .	1852	տ.	Մար.	24.	25		25	
6	Բրազիլիայ. Պաուլուս Բ. Վայսր . .	1831	տ.	Մար.	7.	6		46	
7	Բրաունշվեյլ յլա. Վիլհելմ Դուքս . .	1831	տ.	Մար.	25.	25		46	
8	Բելգիայ. Էդուարդ Բ. Լուդուիգ . . .	1865	տ.	Ղպ.	10.	30		12	
9	Ղաղիայ. Մաքսիմիլիան Դուքս . .	1873	տ.	Մայ.	25.	65		4	

10	Գերմանիայ Ալեյ հեյն մ. Ապր. . .	1871	մ. Յունի 18.	73	6
11	Գանիայ. Քրիս- տոն Լ. Լազար. . .	1863	մ. Մայ. 15.	45	14
12	Եգիպտոս. Իսմայ- ել-Փաշա, Խէրիել	1863	մ. Յունի 11.	33	14
13	Եսպանիայ. Մա- սս-Գիբո, Ապր.	1866	մ.	14	11
14	Լիւնոն. Գէորգ մ. Լազար. . .	1863	մ. Յունի 5.	17	14
15	Իտալիայ. Ալեյ- ար-Լեմնոն-էլ Բ. Լազար.	1849	մ. Մայ 23.	29	28
16	Իիստանշտէ յն. Յովնոն Բ. Անտոյ.	1858	մ. Մայ. 12.	18	19
17	Իիպպէ — Գեո- մայրա. Լեօպոլդ Անտոյ	1851	մ. Յունի 1.	29	26
18	Հեստեն — Գան- տառ. Լիպիէ Գ. Տէ Գուչո	1848	մ. Յունի 16.	42	29
19	Հիւսիսային - Ե- մերիկայի Տոյեռ նահանգ. Ուլիս Գլ- րոն. նախագահ .	1868	մ. Մայ. 3.	46	9
20	Հոմ. Պրոս Լ. Պար.	1846	մ. Յուն. 16.	54	41
21	Մեկենբ. - Ելե-				

	րից. Ֆրերլե-Փլ- րոն Բ. Տէ Գուչո.	1842	մ. Մայ 7.	19	35
22	Մեկենբ. - Մարե- լից. Ֆրերլե Ալեյ հեյն. Տէ Գուչո.	1860	մ. Մեյ. 6.	40	17
23	Յունաստան. Գե- որգ մ. Լազար.	1863	մ. Հոկտ. 31.	17	14
24	Նիդերլանդիայ. Ալեյհեյն Գ. Լա- զար.	1849	մ. Մայ 17.	32	28
25	Շառմբուրգ - Լիպպէ. Երայէ. Անտոյ	1860	մ. Մայիս. 21.	43	17
26	Շուեցիայ և Նոր- վեգիայ. Օնտր Բ. Լազար.	1872	մ. Մայ 18.	43	5
27	Շվարցբ. - Օն- դերսդաուզ. Անտոյ.	1835	մ. Օգոս. 19.	34	42
28	Չերնոգորիայ. Նիկոլայ մ. Անտոյ.	1860	մ. Օգոս. 14.	18	17
29	Չինաստան. Տը- յայի - Տիւն. Կոյր.	1875	մ. Մայ 5		2
30	Պարսկաստ. Ես- սըր - Լըրիին շահ.	1848	մ. Մեյ 10.	18	29
31	Պրոսլիայ. Ալեյ- Լուիս մ. Լազար.	1861	մ. Մայիս. 11.	22	16
32	Պրուսիայ. Ալեյ- հեյն մ. Լազար.	1861	մ. Յուն. 2.	63	16

33	Սահակն - Ա է յ- մար - Ելլէնակն. Ապր Ելլէնանոր. Քժ Դոստո . . .	1853	մ.	Յոս.	8.	35	24	
34	Սահանկայ. Ելլէ Բերտ մ. Լուգուոր.	1873	մ.	Հոկ.	29.	45	4	
35	Սահակն-Արուրդ- Գառայ. Ելլէ Բ. Դոստո . . .	1844	մ.	Յոս.	29.	26	33	
36	Սահակն-Ելլէնան- բուր. Ելլէնո Դոս.	1853	մ.	Օգոս.	3.	26	24	
37	Սահակն-Ա է յմա- րայ. Ապր Ելլէն- անոր. Քժ Դոստո.	1853	մ.	Յոս.	8.	35	24	
38	Սահակն - Մէ յ- նկնդէնա. Գէորգ Բ. Դոստո . . .	1866	մ.	Ապր.	20.	40	11	
39	Սերբիայ. Միշն ր. Անտոլ . . .	1868	մ.	Յոս.	30.	14	9	
40	Իսպանիայ. Ելլէն- ան XII Լուգուոր.	1874	մ.	Դեկ.	31.	17	2	
41	Միամ. Չոսո-Քո- Չոսոլա - Լանգիւ- սանա. մ. Լուգուոր.	1868	մ.	Հոկ.	1.		9	
42	Միամ. Արմա-Պը- րարայտ - Չոսո. Բ. Լուգուոր . . .	1868	մ.	Հոկ.	1.		9	
43	Ս յարէկայ. Գէ							

	արգ Է. Անտոլ . . .	1845	մ.	Մայ.	15.	14	32	
44	Ա Երկկորրիսան- իայ և Իըլանդիայ. Ա Ելլէնոյն մ. Լուգու.	1837	մ.	Յոս.	20.	18	40	
45	Ա Երակիմուրդ. Ապր. մ. Լուգուոր.	1864	մ.	Յոս.	25.	41	13	
46	Տաճկաստան. Հո- մեր Բ. ըստ շրջա- բանի Գեղեկաւանի.	1876	մ.	Օգոս.			2	
47	Րէ յա - Գրէ յց. Գէորգ և Անտոլ.	1859	մ.	Մայ.	8.	13	18	
48	Րէ յա - Շ յէ յց. Գէորգ և Անտոլ.	1867	մ.	Յոս.	11.	35	10	
49	Րուսիայ Ապր. մ. Անտոլ . . .	1866	մ.	Մայ.	10.	27	11	
50	Շ վարցբուրդ - Րուգուրտադախա. Գէորգ Անտոլ .	1869	մ.	Մայ.	26.	31	8	
51	Օլլընիբուրդ. Պէտրո մ. Տ. Դոս.	1853	մ.	Փետր.	27.	25	24	

15. Թագաւորի վերմակը:

Մի Թագաւոր հրամայեց իւր բոլոր հպատակն-
րն որ իրան համար մէկ նմայէս վերմակ կարն՝ որ
նչ փոքր լինի և ոչ մեծ. — ամենքը նայեցին Թագա-
ւորի վերայ և գնացին ամեն մէկը զանազան տեսակ
Թանգազին կտորներէ կարեցին և բերեցին. Թագա-
ւորը ստրկեց և սկսեց բոլոր վերմակները մէկ մէկ

Ճածկել. որոնցից՝ շատերը կարճ եղան իսկ շատերը երկար. ուստի սաստիկ բարկանալով ոչ մէկը չընդունեց. այլ՝ դուրս արեց բոլորին: Աւ այսպէս ողջ քաղաքը զարհուրանքով շփոթուած էր, ուստի ամեն միւր մտածուածէր որ դոնի թագաւորի հնարը. վերջապէս մի հասարակ մարդ, հանգստացնելով ժողովրդին խոստացաւ որ ինքը կարող է կարել թագաւորի ցանկացած վերմակը. որ և իսկապէս կարեց այնպէս՝ որ հապիւ հաղ կարող էր ճածկել. տարաւ պալատ և ներկայացրեց. թագաւորը սիրով ընդունելուց յետոյ՝ պարկեց առաւ վերմակը ու ճածկուեց. բայց ոտները դուրս մնաց, ուստի վերմակ բերողը՝ սկսեց իւր հետ ճածուկ բերած ճիւղոտներով խփել թագաւորի ոտներին, ասելով «ոտներդ վերմակովից մեկնիր» թագաւորը ծիծաղեցաւ և շատ ուրախացաւ. որ դոնի մէկը կարողացաւ դանել թագաւորի հնարը. ուստի չափազանց պատուելով մեծ վարձադրութիւն արեց, և հրովարտակ հանեց իւր տէրութեան մէջ, որ ամեն միւր մեշտ ոտները իւր վերմակով մեկնէ:

16. **Երկրագնդիս բնակչաց թիւը:**

Շողագնդիս բնակչաց թիւը տարածվում է մինչև 1397 միլիոն հոգի:

17. **Մարդկանց տարեկան ծնունդը և մահը:**

Ամենայն տարի միջին հաշուով ծնվում են մարդիկ ակտիւ քան՝ 45,000,000 (45 միլիոն):

Ամենայն տարի միջին հաշուով մեռնում են մարդիկ մինչև 34,000,000 (34 միլիոն):

Միջին հաշուով մարդն ապրում է 33 տարի:

18. **Պարսից ականաւոր Շահ-Աբբասի յիշատակարանից հարցեր:**

Մի օր Շահ-Աբբասը առաջարկեց իւր աւագադոյն ծառային հարցեր. որոնցով աշխատուածէր դանել մի հնար պատժելոյ — վասն զի, ինքը երգուած էր իւր կամքովը չպատժել: «: շարց: «Աշխարհիս մէջ կինն է շատ, թէ մարդը»: — Պատասխան: Վինր: շարց: «Ահնչպէս» — «Այնպէս որ կանայքը արդէն կին են. «բայց երբ մարդը ևս կնոջ խելքի հասաւ՝ և քցեց «չեքիլէն իւր զլիկին արդէն նա ևս կին է»: Բ. շարց: «Աշխարհիս մէջ թացն է շատ թէ չորն»: — «Թաւցը» — Ինչո՞ւ, — «Այնպէս որ թացն արդէն թաց է. «բայց երբ չորն էլ ջրում են նա ևս թացանում»: Գ. շարց: «Աշխարհիս մէջ անբանն է շատ թէ բանականը». — «Անբանը, — Ինչո՞ւ: — «Նորա համար որ անբաներն արդէն անբան են. բայց շատ մարդիք ևս անբան են դառնում»:

19. **Ծերունի և ընկուզի ծառ:**

Մի օր Պարսից Շահ-Աբբասը անց էր կենում, սուսաւ այդիների մինի մէջ որ 100 տարեկան մի ծերունի ընկուզի տնկիներ էր տնկում. հարցրեց նորան

„Օտերունի այդ քննազեկները որ անկումնս և ջրում,
 “երբ պետք է ծառ հասցնեն, և պտուղը փոխելնս”
 պատասխանեց խոհեմ ծերունին „Տէր իմ անկել էին
 կերանք՝ անկումնք որ ուտեն”։ Եփշեց և զարմացաւ
 Եւս-Աբրաք ու հրամայեց իւր հպատակներին որ
 ամեն մարդ իւր կարողութեան չափ անշուշտ աշխատի
 ապագայի համար։

20. Երկրիս վերայ եղած Արօնների և
 լեզուրների թիւը։

Երկրիս վերայ հաշվումն Արօնների (հասարակ) թիւը՝ մինչև 1000 զանազան կրօնք։ Հողազնդիս վերայ բնակուած մարդիկը՝ խօսումեն 3600 զանազան լեզուրներով։

21. Այրենի մարդիկ։

Աբրուպայի ժողովուրդը ազրեցու թիւերը ամենայն տեղանց է կենում։ այնպէս որ, փայրենի—մարդակերները բոլորովն անհետանումեն, նրանցից մնումեն կղզիների վերայ հեռուեալ տեղերը.— Հարաւային Ափխասի և Եփրիկայի մէջ 1,000,000 (Ռե Ռե ին) հողուց պակաս. իսկ Եւստրիալիայի մէջ, 1,000,000 (Ռե Ռե ին) ից փոքր ինչ ավելի. բոլորի թիւն է մօտ 2,000,000 (Էրիտա մի ին) որոնք որ դեռ ուտումեն իրենց մօտիկ մարդիկութեանց։

22. Օղիի ողիաց (СПИРТНЫХЪ) ընկելիքների ազդեցութիւնն։

Բնդհանրապէս յայտնի է, որ օղին ինքն ըստ ինքեան բոլորովն փասակար է. որ մինչև անգամ կարելի է ասել թոյն է, ուստի, օղիի ողիաց (снурт-ныхъ — սոլիտնի) ընկելիքների չափազանց զործածութիւնից՝ ամենայն տարի մեռնումեն հեռուեալ կարգաւ, Ենգղեայումն մինչև 50,000 մարդ, որոց թվումն է 12,000 կանայք։ Վերամանիայի մէջ ամենայն տարի մեռնումեն 40,000 մարդ։ Ռուսաստանի մէջ 10,000 մարդ։ Ինդիայի մէջ 4,000։ Վաղղեայի մէջ 2,000։ Իսպանիայի մէջ 12,000։ Բայց Աբրուպայի մէջ ազրեցութիւնն պակաս է մնում այն չափազանց մեծ չափից՝ որոնց մէջ երևումէ նա Եմերիկայի մէջ։ Արտեղ զհանսական Լէթիս բժշկի ժողոված վեճակազրական տեղեկութեանց համաձայն՝ երևումէ որ հինգ սուրտայ մէջ որքեցուղութիւնից մեռել են մինչև 300,000 մարդ։

23.

Գինուց զործածութեան ազդեցութիւնը։

Պետք է ի նկատի ունենալ որ անչափ զինի զործածութիւնից՝ յանազ է զպլին ինչի ցործածութեան հեռուեալ հաշուով.— Վաղղեայի մէջ 410 բնակիչներն

ընկնումէ մի խելայնոր: Ընդդեմի մէջ 432ին մի խելայնոր: Ե ուեցեայի մէջ 512-ին մի խելայնոր: Բեղիկայի մէջ 714-ին մի խելայնոր:

24. Չխախտտի և քթախտտի ազդեցութիւնը:

Չխախտտի և քթախտտի հակառակորդները հաստատեցնումեն, որ ծխելը և քաշելը յառաջացնումէ «դեղին» վնասակար ազդեցութիւն. ուստի բերումեն վիճակագրութիւն հաստատելով՝ որ որքան տարածվումէ ծխախտտը և քթախտտը այնքան աւելանումեն խելագործերը: Ըհա ինչպէս. — 1818 թուից մինչև 1830 թիւը եղել էր ծխախտտի և քթախտտի հարկըն 8 միլիոն. և հաշվուեց 8,000 խելագործեր: 1838 թ. հարկի եկամուտը եղել էր՝ 30 միլիոն: Բայց քանակութիւնից ղրչուածների թիւը հասել էր 10,000: 1842 թ. ծխախտտը և քթախտտը հասցրել էր 80 միլիոն եկամուտ. իսկ խելագործերի թիւը եղել էր 15,000: 1852 թ. հարկն եղել էր՝ 120 միլիոն. բայց հասցրել էր 22,000 անխելք: 1862 թ. հարկի եկամուտն եղել էր 180 միլիոն. իսկ խելագործներ եղել էին 44,000:

25. Դարտակ բաժակը:

Մի տանուաէր աններով որ տան օդին վերջացել է սաստիկ բարկացած բաժակը խփեց զեանին և կոտ-

րեց. անելով եթէ չկայ օդը՝ թո՛ղ չլինի և բաժակ: Ի՞նչ եմ անում դարտակ բաժակը:

26. Ընկեղծ պատասխան:

Մի պարոն հրաւիրումէ իւր մի հետու բարեկամին իւր տունը, ասելով՝ «Ինչո՞ւ էք մեզ մոռացել. և շատ անգամ սպասել եմ ձեզ մեր տանը» բարեկամը խիստ սառը պատասխանեց, ասելով — «Ես երբ եղայ ձեր տանը, որ ձեզ մոռանայի»:

27. Բաղուածք փոստայի կանոններէց:

1. Մինչո՞ւ նամակ ուղարկելը՝ արժէ մի լոպս, այն է 3 ճիւղը 8 կոպ: Եամակի մէջ արգելուած է ուղարկել դրամ. իսկ եթէ լինի ամեն մի լոպս 1 ղ. տուգանք պէտք է վճարել:

2. Բայ նամակ ուղարկելը՝ արժէ 4 կոպ. որի թուղթը վաճառվումէ նամակատանը. 4 հատը 1 կ. իսկ ծարիրային հատը 4 կոպ:

3. Պատուիրուած (заказные) նամակ ուղարկելու համար վճարվումէ մի լոպս 8 կ. պատուերի համար 10 կոպ. անդորրագրին 5 կ. ընդ ամենն 23 կ: Եթէ պատուիրուած նամակը չհասնի ում ուղարկվումէ՝ պէտք է ներկայացնել նամակատան անդորրադիրը, որի համար փոստի կառավարութիւնը վճարումէ 10 ղուրբի:

4. Խաշերուակ (бандерольные) ուղարկվումէ ամենայն տպագրուած, փորագրուած, լուսանկարչականը,

զիրք, նամակք, ցուցակք, յայտարարութիւնք ևչին
Ապրանաց անակք՝ որոնք արժողութիւնն չեն ունեւ
նալ (образчики и пробы товаров) և ըն. արժէ 4
լուս 2 կոպ:

5. Օրարաները (ПОСЫЛКИ) ընդունվում են փոստումը
գնահատութեամբ և անդնահատութեամբ, և պետք է
լինի պատրաստած արկղիկի, կաշիի, խժեռայ կտաւի
(КЛЕЕНКА) կամ կտաւի մէջ: Այն փոստայի նամակ
կտաներից, որոնք ընկած են երկաթուղեաց վերայ՝ ծր-
արաները քաշով՝ մինչև 5 Քանտ ուղարկվում են պատ-
րաստած հաստ թղթի մէջ, նմանապէս խաչմերուկով
հաստ կտաւից, կամ խժեռայ կտաւից: Պետք է զրած
լինի ստացողն և ուղարկողն հասցէքը, և ի՞նչ ապ-
րանք լինելը, ուղարկվում է ամենայն բան, որոնք ըն-
դունում են փոստումը, արգելւած է ուղարկել ծրար-
անրի մէջ որո՞ւմ և փոխած նամակի իսկ եթէ գանեն՝ ամեն
մի լուսն 1 ռ. տուգանք պէտք է վճարել: ո. Օրարը
ուղարկելու համար վճարվում է մինչև 300 մղոն (верст)՝
Քանտրին 3 կ. 300-ից մինչև 400 մղոնը 4 կ. և այս
պէս խւրաքանչիւր 100 մղոնին պէտք է աւելացնել 1
կ. մինչև 2,500 մղոն. իսկ 2,500-ից մինչև 2750 մղ-
ոնը 26 կ. 2,750-ից մինչև 3,000 մղոն 27 կ. և այս
պէս աւելացնելով ամեն 250 մղոնին 1 կ. է: Օրար-
ը մէջ եթէ լինի զգրեր՝ վճարվում է մինչև 1,500 մղ-
ոնը նոյն գինը ինչպէս ընդհանուր ասարանքը. իսկ
1,500-ից մինչև 2,500 մղոն՝ վճարվում է 16 կ. 2,500-ից
մինչև 5,000 18 կ. 5,000-ից բարձր 20 կ.

28. Ապահովութեան գները:

1. Գնահատեալ ծրարներին կամ դրամներին՝ վա-
ճարվում են հետևեալ կարգաւ. 1 ռուբլից մինչև 100
րուբլին՝ ռուբլուն 1 կոպ:

2. Գնահատեալ ծրարներին կամ դրամներին՝ 100
րուբլից մինչև 400 ռ. ռուբլուն $\frac{1}{2}$ կ. հաստեցանելով
նա ևս 50 կ. բոլոր ուղարկուելուն:

3. Գնահատեալ ծրարներին կամ դրամներին՝ 400
րուբլից մինչև 1,600 ռուբլուն $\frac{1}{4}$ կ. հաստեցանելով
նա ևս 1 ռ. 50 կ. բոլոր ուղարկուելուն:

4. Գնահատեալ ծրարներին կամ դրամներին՝ 1,600
րուբլից բարձր՝ ռուբլուն $\frac{1}{8}$ կ. հաստեցանելով նա ևս
3 ռ. 50 կ. բոլոր ուղարկուելուն:

Բացի սրանց՝ դրամների ամեն 5 լուսն վճարվում է
10 կ: Անդորրագրին (росписка) 5 կ:

29. Բնութիւն և հերքումն պ. Ս. Օ. է- վինսկու նամակին, որ տպուած է „Մը- շակի“ 1874 թ. 22 համարումն:

„Մշակ“ լրագրի 22 համարումը 1874 թուականի,
հանդիպեց մեր տառջ պ. Ս. Օ. էլինսկու Արևանից
դրած մի նամակը, որի անսխառնոր սխալները և անհասար
կառնությունները՝ առիթ տուեց մեզ իւր ժամանակին
քննադատութեան տակ կեղծարկել և ուղարկել Տիֆլիս
այոյ լրագրներէց մինին: Բայց տարաբաղաբար չը

տպագրեց պ. Խմբագիրը: Ենցաւ մի ամիս: Ես կամեցայ նորից ուղարկել մի այլ լրագրի կամ հրատարակել առանձին թերթով. այս միջոցում պատահեցին իմ բարեկամներից, որոնք խորհուրդ տուին ինձ՝ թողնել առ ժամանակ, — վասն զի, այդ նամակի մէջ լինելով զինաւոր հարցն Արժանին և Պարսկան՝ ուստի գուցէ, Ս. Էջմիածնայ միաբանութիւնից «Երարատի» մէջ անշուշտ տպագրեն, որ և իսկ նոցա անհրաժեշտ պարտքն էր: Ա երջապէս մեր նուաստութիւնը սպասեց այսքան միջոց. դարձեալ չտեսաւ: — Ուստի սրբազան պարտք համարելով՝ ահա նորից սկսումենք, ցանկալի է, որ Ս. Էջմիածնական միաբանութիւնը այսպիսի ծանր խնդիրների մէջ՝ իրան լուսնի չպահպանի. պ. Ս. Օ. էլինսկին ասումէ իւր նամակի մէջ, «Տեղական բարեպաշտ մարդիկ հասկանալով որ այս «տաս չորս օրուայ չորութիւնը ոչ այլ ինչ էր, բայց «միայն երկնքի բարկութիւնը. դարձան դէպի նա, որ «երբեմն մոռանումէ Երևանը նորա բնակչաց մե» «դաց պատճառաւ»: Եհա՛ պ. Ս. Օ. էլինսկու Թո՛յ և անտոտն լուսաւորութեամբ Տարբ արարայարութիւնսքը, որոց մասին՝ ցաւելով ափսոսումենք, որ պարոնի մտաց մէջ դեռ ևս չէ՛ պարզացած այն բնդհանուր Քրիստոնէութեան ազատ և ամբիժ հիմքերը, որոնք Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս իւր սրբազան Աւետարանի մէջ քարոզելով՝ այսպէս աւանդեց: — «Խնդրեցէք՝ և «աացի ձեզ. հայցեցէք՝ և գտջեք, բաղխեցէք՝ և բաց» «ցի ձեզ: Օ. ի ամենայն որ խնդրէ՛ ա՛նու. և որ «հայցէ՛ գտանէ, և որ բաղխէ՛ բացցի նմա: Ո՞ իցէ

«ի ձէնջ մարդ՝ ցոր խնդրեցէ որդի իւր հաց, միթէ «քնր տայցէ նմա: Եւ կամ խնդրեցէ ձուկն, միթէ «ճ տայցէ նմա: Երգ եթէ դուք որ չարբդ էք՝ զի» «տէք պարզեւ բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ ևս «առաւել շայրն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս այ» «նոցիկ որ խնդրեն զնա՛» *): Թող լաւ հասկանայ պ. Ս. Օ. էլինսկին և այն՝ որ Աստուած երկնքումն է. ուստի և մարդիկ դարձան դէպի երկինքը:

պ. Ս. Օ. էլինսկին բողբոլին հեռու լինելով պատմական գեղեցիկ և հարուստ տեղեկութիւններից՝ յառաջ է զարին նա իւրահնար մի նոր առասպելական աւանդութեամբ որ մեր մէջ երբէք լուսած չէ, այսպէս «Են ժամանակ սուրբ ճգնաւորն խնդրեց Աստուծոյն տալ ջրին զօրութիւն անձրև բերել այն» «տեղ, ուր կտանեն նորան»: Եսա՛ պատասխանումենք որ սուրբ Յակոբը երբէք ճգնաւոր չէ եղել. այլ ճանապարհ գնալու միջոցը հանդիպել է սուրբ Մարուդէին **) և անտի անցել է գնացել դէպի Մասիս լեւորը, աղօթելու՝ Երոյեան տապանին արժանանալու համար. որ և սրանչէլ կերպով ընկալաւ Աստուծոյ հրեշտակից փոքր մասն տախտակացն տապանին. որէ իսկրզանէ անտի մեր Ս. Էջմիածնումն Ս. Յակոբայ աջեց կախած: Բայց նա էր սուրբ Յակոբ Եպիսկոպոս և շայրապէս՝ արքայանիստ մայրաքաղաքին շայոց Մծբնայ, որ էր հօրաքրօջ որդի Լուսատուին

(*) Մարտիանի Գլ. Է. 7, 8, 9, 10 և 11:

(**) Տէ՛ Ս. արք սրբոյ 181 և 182 էր:

մերոյ սրբոյն Քրիստոսի: Արամեղին այրս այս՝ էր զար-
 դարեալ սքանչելիարդձու թեամբ, որ յարոյց զմեծալս,
 բժշկեաց զխօթացեալս, բղնեցոյց զաղբէւրս, էանց ընդ
 զեա անթաց ոտիւք ինն ինն *): որով բժշիւմէր եր-
 օջանիկ շայրապետը հաւատարեալ ակալներին. — ա-
 սումենք և այն՝ որ չէ թէ յինդրեց Աստուծոյն սուլ
 «Չմին զորութիւն անձրե բերելու» . . . այլ իւր ջերմ
 նուիրական և սքանչելի աղօթքում աղաչեց, որ առ
 հասարակ ամեն յուսացեալք զինոքը յաղբիւրս Ա-
 նուն Աստուծոյ՝ ստանան հատուցումն **): որ է փա-
 րատումն թրթրոյ, ժանդոյ, մարախոյ, երաշուութեան
 ինն ինն:

Զնաշնարհիկ սուրբ Յակովբ շայրապետս այս՝ էր
 ի թիւս 318 սուրբ հարց՝ առաջին Ժողովոյն Նիկիոյ:
 Էր սա ականաւոր մատենադիր չորրորդ դարու, որ
 դրեաց զարմանալի զիրս և վարդապետութիւնս, որուն-
 ցից և տպագրեցին 1756 թուին շոօվմ մայրաքաղա-
 քում հանդերձ Ատրինական թարգմանութեամբ ***):

(*) Տէ՛ս Խորենացոյ Բ. Պր. 7, 3, և 86 էր: Տէ՛ս
 և Ռուս Քիւր Յատու Աստուծոյ Աստուծոյ Աստուծո-
 շունչ 4րոյ՝ 317 և 320 էր: Տէ՛ս և Ս. Կոստանուսիին
 շոօվմիտնի Յուլիոյ 15: Տէ՛ս և և է Շարախան Օրս.
 44 էր. 439 (2): Տէ՛ս և և Ս. Կարսի 184, 185,
 186, 187, 188, 192 և 193:

(**) Տէ՛ս Յայնա-ուրս Ղեկեմէտի 15:
 (***) Տէ՛ս Անկեղեյտն Պարթաւի-նս Ա. Էնեո. 1848
 էրէս 201:

Մենք պարմանումենք պ. Ս. Օւէլինսկու համաձու-
 րի վերայ, որ մի թէ կարելի է արդեօք մի անիմաց
 էակի սակով՝ արասմարանական կերպով հրատարակել
 ապլ այն՝ ինչ որ զենք տեսնում ոչ մի պատմագրու-
 թեանց մէջ, սակով: Այժմ ջուրը բերելու դնան մե-
 «դուր մարդիկ, այն ժամանակ նա խսկոյն կհամար-
 «նուի. նա կհամարձուի և այն ժամանակ երբ սուրբ
 «ջուրը զեանին գնեն» . . . Այսպիսի մի երեխայական
 թիւր աւանդութիւն՝ երբէք չկայ մեր շայոց մէջ,
 ուստի այս նորաստեղծ մանկական աւանդութիւնը մենք
 համարումենք պ. Ս. Օւէլինսկու խաչ վարդապետու-
 թեան ծնունդ:

Յոյժ զարմանալի է և այն՝ որ պ. Ս. Օւէլինսկին
 առում է, «Նորա առաջ դուրս եկաւ մեծ անբոխ, քա-
 «հանայք խաչով խաչվառով կկեղեցական երգեր եր-
 «գելով. իսկ Ժողովուրդը զլիարաց և աղօթելով սուրբ
 «ջուրը կկեղեցի տարան»: Պատասխանումենք, —
 այո պարոն!! համաձայն ընդհանուր Քրիստոնէական
 պարտաւորութեանց՝ Ժողովուրդը զլիարաց էր զնում,
 վասն զի, Քրիստոնեայ էր և ոչ մահաւատական . . .

Շարկաւոր եմ համարում առաջ բերել և այն, որ
 համաձայն Ժողովրդի պատեռանդ խնդրուածոց՝ երբ բե-
 րեցին սուրբ Յակովբոյ աղբիւրի ջուրը, Աստուածա-
 յին ողորմութեամբն սկսեց շարունակաբար հորդալի
 անձրևներ թափել, որով երկիրը բարգաւաճութեամբ
 պողաբերեց:

Այս բոլորից յետոյ՝ հրապարակական անաչառ դա-
 տաստանի առաջ, յայտնումենք և զդուշացնում պ. Ս.

Օչինսկուն և նորա նմաններին, որ ճիշտ է ժողովրդի
 ձեռք և խոսել նորս լեզու՝ հարկաւոր է ամենատոր ըզ-
 դուշութիւնս. ևս և, խօսել առհասարակ սրբազան Ար-
 քունից վերաբերութեամբ՝ այդ մի սարսափելի հերոսու-
 թիւն է, որպէս և Պետութեանց:

30. ԱՐԻՊԱԿԻՐ:

Առաջին արարուած «ԾԱՂԱԿ ԸՆՏԱՆԵՆՆՅՈՒՆ»
 մէջ սարթուել են՝ հեռուեալ սխալները, որոնց մասին
 խնդրուեմք ամենախոնարհաբար ներողութիւն:

Երէս:	Տող:	սխալ:	որոշիչ:
13	17	55 արար.	57
„	18	45 արար.	46
„	19	40 արար.	41
„	24	50 արար.	49
14	1	66 արար.	70
„	5	Յոյնական 75 արար.	Արեւիկ 48.
„	7	60 արար.	46
„	8	55 արար.	56
„	13	33 արար.	34
„	14	Թարգմանի 19 արար.	Տղայի-Տղան 6.
„	18	Արեւիկ 31 արար.	Արեւիկ XII 18:

31. Պատասխան և հերքումս պ. Ս. Օչինսկու իբր քննողական նամակին որ տպուած է, „КАВКАЗЪ“ լրագրի 31 հր. 1876 թ.

Բարերազգայնաբար դարձեալ կարացցինք մի նամակ
 Ռուսոց «КАВКАЗЪ» լրագրի 31 համարումս 1876
 ամի, մեզ արդէն վարդաց ծանօթի պ. Ս. Օչինս-
 կու գրած, որի վերջումք մեծ զարմացմամբ տեսայ
 իմ սոհմը ենթարկուած խառնարկ քննիչի դրչի սակ.
 որը՝ մոռանալով բարբոսին հինգ-վեց փեմ և զեղե-
 ցիկ արժանաւորութիւնը՝ յառաջ է դալիս նա փաստա-
 ւոր անպարզութիւններով. ուստի ենթարկուած է ա-
 նաչառ քննութեանց:

Պ. Ս. Օչինսկին իմ Օրացոյցը իբր զմոռութիւ-
 նից յեռոյ՝ դալիս է հեռուեալ վերջաւորութիւններով.
 „Что 1876 г. едѣлался, такъ сказано, орошо“ —
 որ 1876 թ. եղաւ, օրինակի համար սակեք՝ երևե-
 լի անցքով՝ — պատասխանուեմք, որդարև 1876 թի-
 ւը պետեց էրևելի անցքով, ձեռք բերելով իմ Օրացոյցը՝
 ահանաւոր երդուեալ քննիչ պ. Ս. Օչինսկուն ին-
 վանական մատախոզից:

Պ. Ս. Օչինսկին իբր անհեռուաես հասկացո-
 ղութեամբ, այն անտիճան թող է ամիս իրան հե-
 ոտնալ իբր մտքի զատողութիւնից՝ որ մինչև անդամ
 ասուեմք „НОВОГО армянскаго календаря“, — նոր
 Հայոց Օրացոյց՝ այստեղ բարբոսին զարմանուեմք որ
 տեսուեն փան զի, առ հասարակ Օրացոյցները իբրևք

ըստ ինքեանց՝ նորա-Ռեւան չունեն. որովհետեւ այն բու-
լոր մատենագրութիւնք, կարգք, կանոնք, որք երջան-
կայիշատակ նախնիքներից առ մեզ են աւանդուած՝
անկարելի է նոցա խմբագրութիւնները նոր կոչել. . .
այլ պետք է ասել „Օրացոյց այս ինչ կամ այն ինչ
թուականի“ յերանի նոր կարելի էր ասել այն ժա-
մանակ միայն՝ երբ մեր երանելի Ս. Թարգմանիչնե-
րից՝ անմահ հայրապետն Իսահակ Պարթև՝ 551 թ.
չինեց Հայոց բուն Տօմարը. իսկ անմոռանալին Ար-
մէօն Վաթուղեկոս, վերադին նորոգեց և երկու հա-
տոր բաժանեց. որոնցից խմբագրութեան ամենայն սա-
բուայ Օրացոյցներն: Իսկ ինչ որ վերաբերում է նորա
նոր ասելուն՝ դարձնով ցոյց է տալիս տարաբարդ բար-
պ. Ս. Օ. էլինակին իւր թուրութիւնը Հայկական գրա-
կանութեան մէջ, որ յոյժ ցաւալի է, մինչև անգամ և
կակիճ է տեսնել провинциальному учителю-գաւա-
ռական ուսուցչին այդ անհասունութեան մէջ:

Սորանից յետ ասումք, „Авторъ этого“ — Հեղի-
նակն այն՝ ևս մնացել եմ հիացած, երբ տեսնումեմ
մատաղ սերունդին զանտիարակողը՝ վեռ ևս ինքն կարօտ
է կրթութեան բռնչին. որովհետեւ իմ Օրացոյցի մէջ
վեռ ևս չկայ այդպիսի մի բարձրագոյն կոչումն, այն
է Авторъ — Հեղինակ. այստեղ, որպէս տեսնումեն
մեր փրկել անաչառ ընթերցողներն պետք է ցաւել
առ այն՝ որ պ. Ս. Օ. էլինակին չէ կարողացել թարգ-
մանել Ռուսաց բարբառ „խմբագիր և Հրատարա-
կիչ“ որոնք въ точномъ значеніи Редакторъ и
Издатель. Յետոյ ասումք „влюбился въ свою фа-

милию, такъ какъ изволили напечатать свою,
„Гуламирянцъ“ на 13 разныхъ точкахъ“ — սի-
րահարուել է իւր տոհմի մէջ, այնպէս որ, բարեհա-
ճել է սպագրել իւր „Վուլամիրեանց“ 13 զանազան
տեղերում՝ պատասխանումեմ, — որ սիրահարութիւնը
դէպի իմ „Վուլամիրեանց“ այնքան զարմանալի չէ
որքան աններելի է провинциальному извѣстному
учителю — գաւառական յայտնի ուսուցչի չփութալը
հասարակ համարումն Ռուսթման-Ռեւան հաշտուոյս — Չեմ կարող
թող տալ, որ նա չտարածի այդ նոր գիտար և միտայն
իրան յայտնի եղանակը թուարանութեան համարմանց որ
9-ից բաղկայնել 13 առանց աւելացնելու առաջի թուին
4-ն և այնպէս հաստատելով պնդել, որ 9 կայ 13՝ ա-
ռանց որեւիցէ թուարանական բարբան:

Սորանից յետ՝ „съ общепольными свѣдѣніями
“для географовъ, что въ Испаніи въ 1876 году,
“царствуетъ король Амедей, — հասարակագրուտ
տեղեկութիւններով աշխարհագրողների համար, որ
Իսպանիայում 1876 թ. թագաւորում է թագաւոր Ա-
մեդէյ՝ սորա մասին խոստովանումենք, — որ իրան է,
այս սխալը մտած է սպագրութեան միջոցը, որ պետք
է լինէր Ալֆօնս XII. որի համար յայտնումեմ իմ
խմբագրար ներողութիւնը: Իսց յուսով եմ որ պ.
Ս. Օ. էլինակու յիշած պ. պ. աշխարհագրողներն կը-
գրեն յիշեալ իմ սխալը՝ այն հասարակագրուտ տեղեկութեան
հետ՝ որը սպուած է համանման տեղեկութիւն „Սը-
շակի“ 22 համարումն 1874 թ. որ գրել է պ. Ս.
Օ. էլինակին փոխանակ առաջնորդ Աշխարհագր. Արքե-

պիտուպատի Միտիչ Երբեպիտուպու: Այս զարմանու-
մեմ, որ մի մարդ այն ևս ուսուցիչ, կրթիչ, հրահան-
գիչ, և դաստիարակիչ ինչ երեսով է ցոյց տալիս հը-
րապարակաւ ուրիշի սխալմբը՝ քանի որ ինքն և
նոյն իսկ սխալմանց մէջ է գտնուում. այստեղ ահա
շիջումներ Ս. Եւտարանը, ՝ Օրի տեսանեա գշիւղ
“յական եղբոր քո, և ի քում ական զգերանդ ոչ տե-
“անես: Այսմ զկարդ ասես ցեղայր քո, թող հանից
“զշեղի յականէ քումն, և ահաւատիկ ի քում ա-
“կանդ գերան կայ”): Պէտք է ի նկատի ունենայ
որ այս իմ սխալը յԱրեւանից Իսպանիայ կարծեմ այն-
քան զարմանալի չէ, որքան աններելի է պ. Ս. Օ. է-
լիակաւ թոյլ տուած սխալը. որովհետեւ գտնուել մի-
և նոյն քաղաքումն, կանգնել նոյն իսկ առաջնորդի մօտ
և շինմանայ նորոն անուան թող դատեն ընթերցողք:

Ա երջարանութեամբս ատումեմ, որքոս գալ հրա-
պարակ և ինչ հանիչ հարկաւոր է քննութեան կա-
նանները ճիշտ պահպանել. ՝ համեմատացնել մինչև
օրն որքոս եկած համանուն գրեանց հետ. Բ. ասել, խօսել
և քննել գրուածքի մաս և լաւ կողմերը, պիտուսորո-
նիւնք և անպիտուսորոնք, եթէ գիրք Արծաական է ու-
րեմն պէտք է քննել, քննել ամենայն մարման թծու-
նորոնութեմբ, որովհետեւ Արծաական գրուածքի սխալմն-
բը աններելի է:

(*) Մասնէսի Գլ. է. 3 և 4 անէս:

70	Հայոց Եզրի Քաղաքական վիճակը . . .	30.
71	Հուռնուսի Երակայ պատմութիւն . . .	25.
72	Հրահանգ Քրիստոնէական . . .	1
73	Հայոց պատմութիւն . . .	70.
74	Մուղայք, Երզարան . . .	70.
75	Մանկավարժական Տարակուսանք . . .	55.
76	Յովհաննէս Աթուղեկոսի պատմութ . . .	2
77	Նախաշաւիղ դասագիրք . . .	60.
78	Նարէկ պատկերազարդ ոսկեզօծ . . .	2 80.
79	Պատմութիւն Ժողովոց Հայաս. Ս.	
30	Լիկեղեցւոյ . . .	65.
	Սաղմոս 8 կանոն մեծատառ . . .	1 20.
81	Սաղմոս 8 ,, փոքր պատկերազարդ . . .	1
82	Սաղմոս 1 ,, . . .	20.
83	Սրբազան պատմութիւն Հին կտակար . . .	90.
84	Սրբազան պատմութիւն նոր կտակար . . .	55.
85	Սարդապետարան Ելիզաբեանց . . .	60.
86	Սարգուհի թատերգութիւն . . .	1 15.
87	Սաղարշապատ պատմութիւն . . .	60.
88	Տիսօղ Օսանականութիւն . . .	40.
89	Տեղագրութիւն Եւոյ պատկերներով . . .	90.
90	Փունջ Բաֆֆի Մ. և Բ. հատորներն . . .	3
91	Քերականութիւն Չամչեան համառօտ . . .	1 80.
92	,, Պալանանեանց ՝ հար 2013 . . .	40.
93	,, նոյն Բ. հար . . .	85.
94	,, նոյն աշխարհ . . .	
95	Քերական . . .	

5309

«Ազգային գրադարան»

NL0032424

Дозволено Петербургским Цирком 30 Июля 1876 года.

